

B9F
B

L.P.
763.
H
27 4604

Accusatione Philippi
de deinde, Antwerp, 1540
Zu des des. 1540
In R. Universitatis Collegium de deinde
Super Lingua. I. 495-500 (1540)
S. II. 175-180 (1540)
Eiusdem libri deinde 1540 (adde)
(1540)
1540
1540
(1540)

BIBLIOTHECA
REGIA BELGICA

L.P.
168.

A

BT 4604

Percaimont Noel van

1^e deels: Antwerpen, Vorsterman 154036 (NK 098)
2^e de. 1540 (NK 279, NK 2399)

Zie Het Boek XXV, 247-257 & XVIII 13-22

Zie R. Verduyn, Collegia et dictionaria
Septem Linguarum etc I, 44 & 95 (1926)
8 III, 139-150 (1935)

Eerste uitg. Woarschynlyk ± 1525 (Onbeteend)

(1525)

1536

1540

1552

(1553)

C Roel van Ber-
lammöt schoolmeester Tantwerpē

Vocabulare van

nyeus gheordineert / ende weder om
gecorrigeert om lichtelijc Francops
te leerē lesen scrūuē en spreke / dwelc
gestelt is meestēdeel by personagiē.

Vocabulaire de

nouveau ordonne / ⁊ de rechief re-
corrige / pour aprendre legierement
a bien lire / escrire ⁊ parler Francops
⁊ Flameng lequel est mis tout la
plus part par personnaiges.

C Shep: int Tantwerpen by
Andries Tuberts. Anno.
M. D. 133.

C Roel van Ber-
lammot schoolmeester Tantwerpē

Vocabulare van

nyeus gheordineert / ende weder om
gecorrigeert om lichtelijc Francops
te leerē lesen scrūuē en spreke / dwelc
gestelt is meestēdeel by personagiē.

Vocabulaire de

nouveau ordonne / ⁊ de rechief re-
corrige / pour aprendre legierement
a bien lire / escrire ⁊ parler Francops
⁊ Flameng lequel est mis tout la
plus part par personnaiges.

C Shep: int Tantwerpen by
Andries Tuberts. Anno.
M. D. 133.

Die Tafel van desen Boeck.

Dit is een seer profitelijck boec om Francops te leeren lesen / schrijven ende spreken / dwelck ghedept is in twee partijen. Deerste partie is ghedept in vier capittelen / waer af die drie by personagien ghesedt zijn / als colloquia.

Dat eerste capittel is een maeltijt met .x. personagien / en houdt veel ghemeyn redenen diemen ouer die tafel besicht.

Dat tweede capittel is om te coopen ende te vercoopen.

Dat derde capittel is om zijn schuldenaren te manen.

Dat vierde capittel is om te leeren makē brieuen oft missuen / obligacien / quitancien ende voorwaerden.

Die tweede partije houdt veel enckele woorden diemen daghelijcx behoeft om te spreken / gheset na die ordinancie vanden A/b/c/d.

Item int eynde van desen boeck staet de maniere om perfectelijck Francops te lesen.

Item den Pater noster. Aue Maria / beyde Credo / ende de chiene Sheboden.

Le present liure est party en deux parties.

La premiere partie est en quatre chapitres desquelz les trois sont mis par personaiges comme colloques.

Le premier chapitre est vng conuue a dix personaiges / & contient beaucoup de communes raisons : de quoy on vse communement a table.

Le deurielme chapitre est de vendre & acheter.

Le troisielme chapitre est pour demander ses debtes / & pour aprendre a compter en deux languaiges.

Le quatrielme chapitre / est pour aprendre a faire des lettres missiues / obligacions / quitances / & bailde louaige.

La deurielme partie contient beaucoup des simples motz de quoy on vse iournallement mis par ordre de A / b / c / d.

Ite en la fin est lart de pfaictemēt lire & parler Francops.

Item le Pater noster / Aue Maria / les deux Credo / les dix Commandemens.

Een maeltijt met thien personagien/te weten: Hermes/Jan/
Maepken / David / Peeter / Franchops / Rogier / Tanneken/
Hepndrich/Lucas. Hermes beghint eerst aldus.

Hermes.

O God gheue u
goeden dach Jan
Ende u also Hermes
goeden dach gheue u God
Hoe vaerdy ghy?
Hoe ick vare
ick vare wel God danck
tot uwen ghebode
ende ghy Hermes
hoe ist met u/wel
Ick vare oock wel
Hoe varen
u vader ende u moeder
Sy varen wel God lof
Wat maect ghy
so vroech op?
Ist niet tijt op te zyne
Wast ghy noch
en hebdy niet ontbeten
Neen ick noch niet
het is noch te vroech
ende ghy hebdy ontbeten
Iae ick ouer een vre
soude ick so langhe vasten
van waer coemdy
Van waer ick come
ick come vander scholen
vander kerckē en vander merct
Waer gaedy
Ick gae thuyg

Jan.

O Je vous doint
bon iour Jehan
I Et vous ainsi Hermes
bon iour vous doint Dieu
H Comment vous portez vous
I Comment ie me porte
ie me porte bien Dieu mercy
a vostre commandement.
I vous Hermes
comment vous est il/bien
H Je me porte ausy bien
Comment se portent
vostre pere I vostre mere
I Ilz se portēt biē louēge a dieu
H Que faictes vous
sy tempse leue
I N'est il point temps de stre leue
H Jurez vous encoire
nauez vous point de siune
I Nenny point encoire
il est encoire trop tempse
I vous auez vous de siune
H Dup passe vne heure
seunerop ie sy longuement
dont venez vous
I Dont ie viens
ie viens de l'escolle
de leglise I du marche
I Ou allez vous
H Je voy a la maison

A ij

Dat eerste capittel.
Wat vre ist?
Het is by den twaelf vren
Ist also laet
Ick moet henen gaen
ick sal bekeuen;ijn
van mijn moeder
te gode Hermes
Hebby so grooten haeste?
en heeft ons meester
nae my niet gheuraecht?
Ick en hebs niet ghehoort
ick en mach niet langher toenen
adien ick gae
Saet God gheleyde v
God gheue v goeden auont
mijn moeder en alle tgeselschap
Jan van waer coemdy
Waer hebby
so langhe ghebept?
Waer om coemdy so laet
ist niet wel ghedaen?
ick hadde v beuolen
te comen te vier vren
het is nu by sessen
legt my nu
waer ghy hebt gheweest
want ghy hebt langhe
wter scholen gheweest
dat weet ick wel
ick salt uwen meester segghen
Behouden v gracie
ick come nu terstont
vander scholen
ick en wiste niet

Le premier chapitre.
I Quelle heure est il?
H Il est pres de douze heures
I Est il sy tard
H Il men fault aller
ie seray tence
de mamere
adien Hermes
H Huez vous si grand haste?
na nostre maistre
point demande apres moy?
I Je ne lay point ouy
ie ne puis arrester plus longue
adien ie men voy (ment
H Allez Dieu vous conduye
I Dieu vous doit bon vespre
ma mere & toute la compaignie
M Jehan dont venez vous?
ou auez vous
attendu sy longuement?
pourquoy venez vous si tard?
nest ce point bien faict?
ie vous auoye commande
de venir a quatre heures
il est maintenant pres de six
dictes moy maintenant
ou vous auez este
car vous auez longuement
este hors de lescolle
cela scay ie bien
ie le diray a vostre maistre
I Saue vostre grace
ie viens tout maintenant
de lescolle
ie ne scauoye point

Dat eerste capittel.

dat so laet was
ich en hebbe
nirghens ghebept
ghy moghet doen
onsen meester vrighen
oft also niet en is
Dat sal ich doen
ich sal die waerheyt weten
nu gaet deekt die tafele
ende haest v seere
Wel moeder ich salt doen
waer is dat ammelaken
Dammelaken is
daer binnen opt tresoor
settet sout eerste
condp dat niet onthouden
ich hebt v gheseyt
meer dan twintich repsen
ghy en leert niet
tis groote schande
gaet halen teliooren
croesens ende seruietten
Wel mijn moeder
waer zijnse?
Ghy en condt niet vinden
daer zijnse
ist niet wel ghesocht?
gaet halen broot
Wel gheeft my ghelt
voor hoe veel
sal icx brenghen?
Brenghes voor .ij. stupuers
voor eenen stupuer wits
ende voor eenen stupuer bruyns

Le premier chapitre.

quil estoit si tard
ie nap
nulle part areste
vous le pouez faire
demander a nostre maistre
Syl nest point ainsy
M Cela ferape ie
ie scauray la verite
or allez couurez la table
et hastez vous tost
M Bien mere ie le feray
ou est la nappe
M La nappe est
la dedens sur le tresor
mettez le sel premier
ne scauez vous retenir cela
ie le vous ay dict
plus de vingt fops
vous n'aprenez riens
cest grand honte
allez querre des trenchoirs
des gobletz et des seruiettes
M Bien ma mere
ou sont elles?
M Vous ne scauez riens trou-
la sont elles (uee
nest ce poin bien cherche?
allez querre du pain
M Bien donnez moy de l'argent
pour combien
en aporteray ie
M Aportez en pour .ij. patars
pour vng patart de blancq
et pour vng patart de brun

Dat eerste capittel.

half een half ander
ende brenghet al nyeu backen

Wel ick gae

siet hier broot moeder

Shy hebt wel ghedaen

gaet haelt nu hout

om vier te maken

gaet wetten die messen

ende ghiet water

int lauoer

ende hanghet daer

een witte dwale

doet dat vier bernen

v vader coempt

ende Dauid v neue

coempt met hem

gaet henlieden teghen

doet v bonette af

ende nijcht eerlijck

Wel mijn moeder ick gae

Weest willecome mijn vader

ende v gheselschap

Peeter is dat v sone?

Jaet het is mijn sone

Tis een schoon kint

God laet hem prospereren

altoos in duechden

Ick danck v neue

En gaet hy niet ter scholen?

Jaet hy leert Francops spreken

Doet hy?

het is seer wel ghedaen

Jan condy wel

Francops spreken?

Le premier chapitre.

moptie vng moptie aultre

et apotez tout nouveau cuit

et Bien ie vop

vop cy du pain mere

et Vous auez bien faict

allez querre du bois maintenat

pour faire du feu

allez esguiser les couteaux

et versez de leaue

dedens le lauoir

et pendez la

une blanche touaille

faictes brusler le feu

vostre pere vient

et Dauid vostre cousin

vient auecque luy

allez alencontre deulx

ostez vostre bonet

et vous inclinez honestement

et bien ma mere ie vop

soyez bien venu mon pere

et vostre compaignie

et Pierre est cela vostre filz?

et Ouy/cest mon filz

et Cest vng beau enfant

Dieu le laisse prosperer

toujours en bien

et Je vous remercie cousin

et Ne va il point a lescolle

et Ouy il aprent a parler franc

et Faict il?

cest tresbien faict

et Jehan scauez vous bien

parler francops?

(cops)

Dat eerste capittel.

Niet seer wel neue
maer ick leert
Waer gaedy ter scholen?
Op die lombærde veste
Hebdy langhe
ter scholen ghegaen
Ontrent een half iaer
Leerdy oock schryuen
Iae ick neue
Dat is wel ghedaen
leert altoos wel
Wel neue wilt God
Neue weest willecome
Ick dancke v nichte
Neue wildy daer bliuen?
Waer omme
en coemdy niet binnen
comet v warmen
so sullen wy gaen eten
Nepndy dat ick coude hebbe
het waer groote schande
Neue hoe ist met v
Wel God danck
Waer is mijn nichte
waerom en hebdy niet
mijn nichte mede ghebracht
Sy is al sieck
Ist waer
Is si sieck?
wat siecke heeft si?
Sy heeft die cortse
Heeft sy die langhe ghehadt
Ontrent acht daghen
Dat en wiste ick niet

Le premier chapitre.

J Point fort bien cousin
mais ie l'aprens
D Ou allez vous a l'escolle
J Sur la veste des lombars
D Auez vous longuement
alle a l'escolle
J Environ vng demp an
D Apprenez vo? ausy a escripte
J Ouy cousin
D Cest bien faict
aprenez tousiours bien
J Bien cousin sy Dieu plaist
M Cousin soyez bien venu
D Je vous remercye cousine
M Cousin voulez vous la de-
Pour quoy (mourez
nentrez vous point dedens
venez vous chauffer
puis prons menger
D Pensez vous que i'aye froice
ce seroit grand honte
M Cousin comment vous est il
D Bien Dieu mercy
M Ou est ma cousine
pour quoy n'avez vous point
amene ma cousine
D Elle est toute malade
P Est il vray
M Est elle malade?
quelle maladie a elle?
D Celle a les fiebures
M Les a elle eue longuement
D Environ huyt iours
M Cela ne scauoye ie point

Dat eerste capittel.
ich salse gaen besoecken
morgghen wilt God
Francops brengt eenen stoel
voor v neue
Neue compt byden viere
Francops gaet daer vore
men cloopt daer
besiet wie daer is
het sal Rogier;ijn
dat weet ich wel
Wel ich gae
wie is daer vore?
Het is vrient
doet die dore open
Sidp daer Rogier?
Jae ich/ich ben hier
is v vader thups?
Jae hy ende mijn moeder oock
gaet daer binnen
ich sal minnen vader segghen
dat ghy comen;ijt
Francops maket al ghereet
om te gaen eten
Mijn vader tis al ghereet
ghy moecht gaen eten
alst v beliest
Rogier is comen
wel ich come terstont
roept die kinderen
Wel mijn vader
Jan waer sidp?
ghy soudt comen eten
Waer blijfop
wat maect ghy daer

Le premier chapitre.
le liray visiter
demain se Dieu plaist
Francops apotez vne chapere
pour vostre cousin
Cousin venez pres du feu
Francops allez la deuant
on frappe la
regardez qui est la
ce sera Rogier
cela scap ie bien
R Bien ie voy
qui est la deuant?
R Cest amp
ouurez lhups
R Estes vous la Rogier?
R Ouy ie suis cy
est vostre pere a la maison?
R Ouy i mamere ausy
allez la dedens
ie diray a mon pere
que vous estes venu
Francops faictes tout prest
pour aller manger
R Non pere tout est prest
vous pouez aller manger
quant il vous plaist
Rogier est venu
R Bien ie viens incontinent
appellez les enfans
R Bien mon pere
Jehan ou estes vous?
vous vendriez manger
ou demeurez vous
que faictes vous la

Dat eerste capittel.

Wat soude ick maken
ich heb hier te doene
En weet ghy niet
datmen gaet eten
coempt segghen benedicite
Wel ick come
Jan waerom en coemdy niet
moetmen v roepen?
brenge hier stoelen
Peeter laet ons gaen sitten
het is tyt
Wel ick bens te vreden
David sidt daer inne
Ick? En belcht v niet
dat en sal ick niet doen
laet Peeter daer sitten
Peeter en is niet
ghewent daer te sitten
hy sal hier sitten
het is zyn plaetse
Jan segt ons benedicite
Wel mijn vader
God segghent v mijn vader
ende mijn moeder
ende alle v gheselschap
Francops brenge ons eten
brenge dat salaet
Ende ghesouten vleesch
schenct ons hier te drincken
schenct uwen neue
ende voort alomme
Francops sidt by ons
Jan gaet halen pottaige
voor uwen broeder
En doet dander ghereet maken

Le premier chapitre.

Que feray ie
iap icy affaire
E Ne sauez vous point
quon va menger
venez dire benedicite
Bien ie viens (point
Ja pour quop ne venez vous
fault il quon vo? appelle?
aportez cy des chaperes
M Pierre allons seoir
il est temps
P Bien ie suis content
M David seez vous la dedens
D Non? Ne vous desplaise
cela ne feray ie point
laissez pierre la seoir
M Pierre nest point
acoustume de seoir la
il lassiera icy
cest la place
Jan dictez nous benedicite
Bien mon pere
Dieu vous benie mon pere
a mamere
a toute vostre compaignie
Francops aportez no? a menger
aportez la salade
a la chair salee
versez nous icy a boire
versez a vostre cousin
a en aprez par tout
Francops seez aupres de nous
Jan allez querre du pottaige
pour vostre frere
a faictes appreste lautre

Dat eerste capittel.
loopt seere
Broeder hout v pottaige
hebdijs te vele.
Ias ick/ick hebbs te vele
En eet niet al
latet
als ghij's ghenoech hebt
Waerom en eet ghi niet
uwe pottaige
die wijle dat si heet is
si is noch te heet
Jan brengt hier broot
Kogier en heeft gheen broot
haelt een reliore
brengt hier mostaert
Gheeft my den bierpot
Houdt daer
houdten wel
Laeten gaen ick houden wel
Peeter en drinckt niet
nae uwe pottaige
want het is onghesont
eet eerst een luttel
eer ghi drinckt
Peeter snijt my vleesch
snijt oock broot
snijt Francops tetene
hy en heeft niet tetene
Moet ick hem dienen
can hy niet
hem seluen dienen?
Snijt selue
ghi sijt groot ghenoech
helpt v seluen
want ick en sal v niet dienen

Le premier chapitre.
cours; fort
I Frere tenez vostre pottaige
en auez vous trop?
P Ouy/ien ay trop
I Ne le menges point tout
laissez
quant vous en auez assez
P Pour quoy ne menges vous
vostre pottaige
tandis quelle est schaulde (point
P Elle est encore trop chaulde
M Jan apportez cy du pain
Kogier na point de pain
allez querre vng trenchoir
aportez cy de la moustarde
P Donnez moy le pot a la cer-
si Tenez la (uoise
tenez le bien
P Laissez le aller ie le tiens bien
M Pierre ne beuvez point
apres vostre pottaige
car il est fort mal sain
menges premier vng peu
deuant que vous beuvez
M Pierre taillez moy de la chair
taillez ausy du pain
taillez a Francops a menges
il na que menges
P Faut il que ie le serue?
ne scait il point
soy seruir mesme?
Taillez vous mesme
vous estes grand auez
apdez vous vous mesme
car ie ne vous seruiray point

Dat eerste capittel.
Ich en diene nyemande
dan my seluen
Gheeft hem tetene
want hy schaempt hem
hy en derf niet eten
dat sie ich wel
Wel houdt daer
brenge hier wat anders
Ten is noch niet ghereet
Besiet oft die pasteyen
ende die tarten ghebacht sijn
gaet halen dat ghebraect
ende schenckt hier wijn
schenckt voor uwen vader
schenckt al vol
en schenckt niet so vol
en siet ghy niet wat ghi doet?
ghy stort
Kogier en heeft gheenen wijn
en siedp dat niet?
Maect daer plaetse
om die schotelen te setten
Nu heet ich u
alle willetome
Hier is wel waer mede
ghy hebt te veel costs ghedaen
Ich en heb sekere
het is my leet
datter niet meer en is
maer ghimoet paciencie hebben
Tis seker wel gheseyt
Peeter ontghint die schouder
brenge hier radijfen
caroten ende cappers
sijnt David van dien hase

De piemter chapitre.
ie ne serue personne
que moy mesme
N Donne; luy a manger
car il se hontist
il n'ose manger
cela voy ie bien
O Bien tenez la
aportez; cy aultre chose
I Il nest point encoere prest
N regardez; sy les pastez
& les tartes sont aporteez
alles querre le rosti
& versez; cy du vin
versez; deuant vostre pere
versez; tout plain
ne versez point sy plain
ne voyez; vo? point q vo? faictes?
vous respandez
Kogier na point de vin
ne voyez; vous point cela
I Faictes la place
pour asseoir les platz
N Maintenant vo? appelle ie
tous les bien venuz
E Il va icy bien de quoy
vous auez; faict trop de despens
N Non ay certes
il me desplaict
quil ny a non plus
mais il vous fault auoir paciēce
E Cest certes bien dict
N Pierre entamez; icelle espaul
aportez; cy des radis (le
des carotes & des capperes
taillez; a David de ce liebure

Dat eerste capittel.

Ende van die conijnen
ontgint die patrijnen
ghy en dient ons niet
maecht alle goede chiere
ich bids u

Hier is wel
om goede chiere te maken
Jan schinct ons te duncken
Hier en is niet meer wijns
Gaet anderen halen
wat dunckt u van desen wijn
My dunckt dat hy goet is
Willen wy doen bringhen
vanden seluen?

Alsoot u belieft

Daer sal icken gaen halen

Daer ghy desen ghehaelt hebt
oft haelten op dpe merct
in dpe witte lelie

oft daer ghy wilt

Hoe veel sal icks brenghen?

Brenghes een ghelte
eenen pot ende een pinte
ende doet u wel meten

Gaet rasch

ende coempt vus weder

Ich sal altoos loopen vader

Francops staet nu op

ende dient ter tafelen

besiet ofter niet en ghebreecht

wildy noch eten hebben

segghet stoutelijck

Aen ick mijn moeder

ich heb ghenoech gheten

Godt sy des ghelooft

Le premier chapitre.

Et de ces conijns
entamez ces perdus
vous ne nous seruez point
faictes tous bonne chiere
ie vous prie

R Il ya icy bien

pour faire bonne chiere

P Jan versez nous a boire

R Il ny a icy non plus de vin

P Allez en querre aultre

que vous semble il de ce vin

D Il me semble quil est bon

P Doulons nous faire aporter
du mesme?

D Ainsi quil vous plaist

R Ou liray ie querre? (cestuy cy

P La ou vous auez este querre

ou allez le querre sur le marche

a la fluer de liz blanche

ou la on vous voulez

R Combien en aporteray ie?

P Aportez en vng lot

vng pot v vng pinte

v faictes vous bien mesurer

allez rade

v reuenex bien tost

R Je courray tousiours pere

R Francops leuez vous main

v seruez a table (tenant

regardez sy ny fault riens

voulez vous auoir encoere a me

dictes le hardiment (ger

R Remy manere

iap assez menge

Dieu en soit loue

Dat eerste capittel.

Drinct nu
iffer bier in uwen pot
Jaet daer is ghenoech in
iffer niet gaet haes
Cloptmen daer vore niet
gaet besieghet
Is daer yemant
Jaet doet open
ich heb hier gheweest
meer dan een half vre
Wat belieft v
Goeden auont vrinc
is de meester thups?
Jaehy waer om
wildy hem spreken
Jaerick waer is hy?
Hy sidt ter tafelen
belieft v pet
ich sal de bootschap wel doen
wie sal ick segghen
dye nae hem vraecht
Ick moet hem selue spreken
legt hem dat ick ben
zyns Doms dienare
oft legt hem dat ick come
van zynen Dom
Wel ick salt hem gaen segghen
bept hier een luttel
mijn vader hier is een man
die v toe wil spreken
Wat man ist?
Ick en kenne hem niet vader
hi seyt dat hi coempt
van mynen Dom
Vraecht hem wat hem belieft

Le premier chapitre.

M Beuez maintenant
pa il de seruise en vostre pot
Dup il pa assez
M Sil nen pa allez querre
T Ne frappe on point ladeuant
allez y veoir
Pa il la quelqung?
D Dup ouurez
iap cy este
plus deune demye heure
P Que vous plaist il
H Bon soir mon amy
est le maistre a la maison
P Dup pour quoy
voulez vous parler a luy
H Dup ou est il?
P Il sied a table
vous plaist il quelque chose
ie feray bien le messaige
qui diray ie
qui demande apres luy
H Il me fault mesme parler a
dictes luy que ie suis (luy
le seruiteur de son Oncle
ou dictes luy que ie viens
de son Oncle
E Bien ie luy iray dire
attendez icy vng peu
mon pere icy est vng homme
qui veult parler a vous
P Quel homme est ce?
H Je ne le cognois point pere
il dict quil vient
de mon Oncle
P Demandez luy que luy plaist

Dat eerste capittel.

Hij seyt dat hi v spreken moet
Wel doet hem binnen comen
Mijn vrient coemyt binnen
Wie is daer binnen?
Iffer veel volcx?
Reent drie oft viere
God segghen
alle tgheselschap
Willecome Heyndrick
wat segdy goets?
Peeter mijn meester
heeft my hier ghesonden
v biddende dat v belieue
morghen te middaghe
met hem te comen eten
Hoe vaert mijn doem?
Hij vaert wel God danck
Ende alle zyn hulpsghesin
Tis al in goeden punte
Dat hoor ick gaerne
maer ghy sult hem segghen
dat ick hem bedancke
met goeder herten
ende dat mi onmoghelijck is
te middaghe te comen
want ick ben
wt ghenoot
ouer vier daghen
ten ware dat
ick sonder gaen
maer ick sal tot hem comen
morghen nae noene
sonder eenighe faute
Wel ick salt hem segghen
God gheue v goeden nacht

Le premier chapitre.

H Il dict qui luy fault parler a
P Bien faictes leuurer (vous
H Mon amy venez dedens
H Qui est la dedens?
va il beaycop de gens?
H Remy trois ou quatre
H Dieu benie
toute la compaignie
H Soyez bien venu
que dictes vous de bon?
H Pierre mon maistre
maicy enuoye
vous prier quil vous plaise
demain a midy
venir menger avecque luy
P Commēt se porte mon oncle?
H Il se porte bien Dieu mercy
P Et tout son mesnaige
H Tout est en bon point
P Cela oy ie volentier
mais vous luy direz
que ie le remercy
de bon cuer
et quil mest impossible
de venir a midy
car ie suis
inuite dehors
passe quatre iours
cy ce nestoit cela
ie prope
mais ie viendray a luy
demain apres midy
sans aucune faulte
H Bien ie luy diray
Dieu vous daint bon nuict

Dat eerste capittel.

Seyt Heyndrick
drinckt eer ghi gaet
Ick en heb gheen en dorst
ick dancke u
Seyt ghi moet eens drincken
Ick moet gaen
Is Jan noch niet comen
waer toeft hi so langhe?
Hy coempt
Jan hoe comet
dat ghy so langhe toeft
Ick en mocht niet
eer comen vader
daer was veel volcks
ick heb altoos gheloopen
Wel schenct hier wijn
Dauid proeft oft hi goet is
Dat sal ick doen
schenckt my daer inne
dander was beter
Ten was seker
desen is beter
nae mijn verstant
Tanne ghy en maecht
gheen goede chiere
hoe comet?
dat ghi niet en segt?
Wat soude ick segghen?
het is beter te swijghen
dan qualijck te spreken
ick en can niet wel
francops spreken
daerom swijghe ick
Wat segdy
ghi spreekt also wel

Le premier chapitre.

Attendez Henry
venuez deuant que vous en allez
H Je nay point soif
ie vous remercye
S Attendez il vous fault boire
H Il men fault aller (une fois
N N'est Jā point encoire venu?
ou tardt il si longuement?
S Il vient
H Jan dont vient ce
que vous tardez sy longuement?
H Je ne pouoye
venir plus tost pere
il y auoit beaucoup de gens
iay tousiour corru
N Bien verlez cy du vin
H Dauid assapez sil est bon
H Cela feray ie
verlez m y la dedens
lautre estoit meilleur
H Non estoit certes
cestuy cy est meilleur
selon mon entendement
N Anne vous ne faictes
point bonne chiere
dont vient ce?
que vous dictes riens?
H Que diray ie?
il vault mieulx se taire
que mal parler
ie ne scay point bien
parler francops
pour tan me tais ie
N Que dictes vous
vous parlez aussi bien

Dat eerste capittel.

als ick doe
 ende badt oock
 Ick en doe
 dat soude ick wel willen
 ende dat my ghecost ware
 twintich guldens
 Dauid ghy en eet niet
 Snijt my daer af
 dat is te seer ghesoden
 ende dit is te luttel ghebraden
 en ist niet?
 Dat dunct my oock
 Rogier leent my v mes
 ick bids v
 Reempt daer
 maer gheuet my weder
 als ghy gheten hebt
 En gheue icht v niet weder
 en leenet my niet meer
 Reen ick seker
 Het is een goet mes
 hoe veel heuet v ghecost
 Het heeft my ghecost
 drie stupuers
 Het is goet coop
 latet my hebben
 ick sal v ghelt weder gheuen
 Ick bens te vreden
 Rogier ghy en eet niet
 my dunct dat ghy pronct
 helpt v seluen
 schaemdy v?
 En ete ick niet wel
 ick ete meer dan yemant
 die ter tafelen is

Le premier chapitre.

que ie fay
 & mieulx aussy
 Non fay
 cela voudrope ie bien
 & quil me fust couste
 vingt florins
 M David vo? ne menges point
 taillez moy de cela
 cela est trop bouilly
 & cecy est trop peu rosty
 nest il point?
 O Cela me semble aussy
 Rogier prestez moy v're cou-
 teau
 ie vous pry
 & Prenez la
 mais rendez le moy
 quant vous auez mengé
 T Sy ie ne le vous rendz
 ne le me prestez plus
 & Renny certes
 T Cest ung bon couteau
 combien vous a il couste
 & Il ma couste
 trois patartz
 T Cest bon marchie
 laissez le moy auoir
 ie vous rendray vostre argent
 & Jen suis content
 M Rogier vo? ne menges point
 il me semble que vous prouffez
 aydez vous vous mesme
 vous hontifiez vous?
 & Ne menges ie point bien
 ie menges plus que aulcune
 qui soit a table

Dat eerste capitteel.

Dat doedy seker

Ghi en eet selue niet

Ich heb altoos gheten

Nu laet ons wel drincken

wi hebben qualijck tetene

O God wat segdy

is hier niet wel tetene?

hier is ghenoech tetene

voor twintich personen

ghi hebt ghedaen

te groote costen

Ich en hebbe

nu ick bringt v eens

ende ick bidde v

voor alle tgheselschap

ende inden eersten

voor uwen naesten ghebuere

suldy mi bescheet doen

Ja ick met goeder herten

in dien dat gode belieft

nu drinckt

ghi en hebbes niet

wt ghedroncken

ick salt v schencken

noch eens al vol

Waer omme?

soudy dat doen

en heb ick niet wt ghedroncken

hoe veel schillet

ick salt wt drincken

siet daer

nu ist wte

nu doet mi bescheet

ghi en soect anders niet

dan mi te bedrieghen

Le premier chapitre.

M Cela faictes vous certes

E Do? ne mēgez point vo? mes-

M Jay tousiours menge (me

P O? buions bien

nous anons mal a menger

T O Dieu que dictes vous

ny a il point icy bien a menger

il y a icy assez a meniger

pour vingt personnes

vous auez fait

trop grans despens

P Non ay

orca ie boy vne fois a vous

ie vous prie

pour toute la compaignie

ie premierement

pour vostre prochain voisin

me ferez vous raison

T Dup de bon cueur

sil plaist a dieu

orca beueez

vous ne lauez point

beu dehors

ie le vous verseray

encoere vne fois tout plain

P Pour quoy?

feriez vous cela

ne lay ie point beu dehors

combien sen fault il

ie le beurray dehors

regardez la/vopez la

maintenant est il dehors

maintenant faictes moy raison

vous ne cerchez aultre chose

que me tromper

Dat coeste capittel.
Ick en soude dit niet moghen
wt drincken
ich hebs te vele
Wat soude v ghebreken
ich hebt wel wtghedroncken
Ghy en haddes niet
also veel als ich
uwen croes en was niet vol
Hy was emmers
Hy en was
Tis waer
maer minnen croes is
veel meerder dan den uwen
Wel laet ons manghelen
Ick bens te vreden
gheeft my uwen croes
Ick en sal
ich houde my
aenden minnen
bewaert dat ghy hebt
Drinckt dan
Wel ter stont
Nu liet
oft niet wt en is
Jae/waerom doet ghy v
also bidden?
Wien hebdt ghebracht
brenghet my eens
sidy gram op my?
Waerom soude ich gram zyn
Om dat ghyt
my niet en brenghet
Ick hebt v ghebracht
Ick en hebs niet ghehoort
nu tis ghenoech van drincken

Le premier chapitre.
T Je ne pourroie
boire cecy dehors
ten ay trop
P Que vous fouldroit il
ie lay bien beu dehors
T Vous nen auez point
aultant que moy
vostre goblet nestoit point plain
P Sy estoit
T Non estoit
P Il est vray
mais mon goblet est
beaucoup plus grand que le vostre
T Bien changeons
P Jen suis content
donnez moy vostre goblet
T Non feray
ie me tiens
au mien
gardez ce que vous auez
P Beuvez doncques
T Bien tantost
Or gardez
Icy nest point dehors
voire/pourquoy vo? faictes vo?
ainsi p:per?
N N qui auez vous beu
beuvez; une fois a moy
estez; vous courouce sur moy
T Pourquoi feroy ie courrouce
N pour ce que vous
ne beuvez point a moy
T Jay beu a vous
N Je ne lay point ouy
or cest assez de boire

Dat eerste capittel.

Wp moeten oock eten
ich hebbe grooten hongher
suyt my daer
cen stuck vleesch

En hebdy gheen handen?

Ja ic maer ic en can
aen die schotel niet gheraken

Wel ick sal v dienen
hebdys ghenoech?

Ich en heb noch niet

Nu houdt daer
hebdys nu ghenoech

Besiet wat hy my gheeft
wat mach dat helpen?

houdet voor v

ende etet ghi selue

A ogier suyt my

van die schouder

Wel neemt daer

Ich dancke v

Jan brengt broot

ende schenct wijn

schenckt al omme

Men clopt daer vore

en hoordy niet Jan?

Ich gae moeder

het is Lucas

Andries knape

Wat wilt hy mi hebben?

Hy brengt wat

Doet hy?

Doet hem binnen comen dan

Lucas gaet binnen

God segghent v

Lucas sidy daer?

Le premier chapitre.

il nous fault aussy menger

iap grand fain

taillez moy la

une pice de chair

N Auez vous nulles mains?

N Ouy/mais ie ne scay

point auenir au plat

P Sien ie vous seruiray

en auez vous assez?

N Je nay encoire riens

P Et tenez la

en auez vous assez maintenant?

N Regardez quil me dorme

que peult apder cela?

tenez le pour vous

z le menger vous mesme

A ogier taillez moy

de celle espaule

A Bien tenez la

N Je vous remercy

P Jehan apportez du pain

z versez du vin

versez autout

N On frappe la deuant

noyez vous point Jehan?

J Je voy mere

cest Lucas

le seruiteur Dandrien

N Que me veult il auoir?

J Il apporte quelque chose

N Faict il?

faictes le entrer doncques

J Lucas entrez

J Dieu vous benie

P Lucas estes vous la?

Dat eestre capittel.

Iae ick Peeter
Wat segdy niens?
Niet veel Peeter
Hoe vaert v meester
Hi vaert wel Peeter
hi doet v segghen
goeden nacht
hi ghebiet hem
in v goede gracie
ende seynt v dit
v biddende
dat ghijt ontfanghen wilt
met goeder herten
ende en wilt niet alleene
die cleyne ghifte ontfanghen
maer oock
zijnen goeden wille
want hi seyndet v
in teeken van liefde
daerom wiltet
in dancke ontfanghen
Shi sult bedancken
uwen meester
ende sult hem segghen
dat ickt verdienen sal
belieuet God
Wel Peeter
Schenckt Lucas te drincken
ende licht hem wte
Goeden auont Peeter
ende v gheselschap
Goeden auent Lucas
hebdy ghedroncken
Iae ic Peeter
Jan snut die keerste

Le premier chapitre.

I Cup Pierre
O Que dictes vo? de nouveau
I Point grammment Pierre
O Comment se porte v're maistre,
I Il se porte bien Pierre
il vous faict dire
bonne nupt
il se recommande
a vostre bonne grace
I vous enuoye cecy
vous priant
que le vueillez recepuoir
de bon cuer
I ne vueillez point seulement
recepuoir le petit don
mais ausy
sa bonne volonte
car il le vous enuoye
en signe d'amour
pour tant vueillez le
recepuoir en gre
O vous remercierez
vostre maistre
I luy direz
que ie le desseruiray
s'il plaist a Dieu
I Bien Pierre
O Versez a Lucas a boire
I lesclerez le dehors
I Bon soir Pierre
I vostre compaignie
O Bon soir Lucas
auez vous beu
I Cup Pierre
N Jehan monchez la chandelle

Dat eerste capittel.
besiet oft dander ghereet is
draghet al wech
ende brengt hier wat anders
brengt schoon telsooren
ende brengt ons tfrupt
brengt ons den kese
Tis hier al vader
neemst die schotel wech
Dauid brenghet mi eens
Dat sal ick gheerne doen
ick brengt v met goeder herten
Wel moet v becomen
ick wachts gheerne
Ick sal v bescheet doen
Kogier en weet ghi
niet niens?
Keen ick sekere
ick en weet nie dan goet
Spreektmen niet vanden paps
Ick en weet
van gheenen paps te spreken
ick ghelooue dat paps
noch verre te soecken is
Hebdy niet hooren segghen
hoe de Coninc van Brancryck
den strijt verloren heeft
teghen de Spaengiaerden?
Dat heb ick wel hooren seggen
maer men lieghet so vele
datmen niet en weet
wat gheloouen
men seyt veel wonders
maer God weet alleene
wat gheschien sal
Ghi segt waer

Le premier chapitre
regardez sy laultre est prest
portez tout enuoye
raportez icy aultre chose
aportez des beault trenchoirs
raportez nous le fruyct
aportez nous le frommaige
I Tout est icy pere
prenez ce plat enuoye
David beuvez vne fois a moy
Cela feray ie volentiers
ie boy a vous de bon cueur
I Bon preu vous face
ie latens volentiers
I Je vous feray raison
I Rogier ne scauez vo?
riens de nouueau?
A Renny certes
ie ne scay riens que bon
I Ne parle on point de paix
A Je ne scay
parler de nulle paix
ie croy que paix
est encoire loing a chercher
I Rauez vous point ouy dire
comment le Roy de France
a perdu la bataille
contre les Espaignolz?
A Cela ay ie bien ouy dire
mais on ment tant
quon ne scait
que croire
on dict beaucoup de merueilles
mais Dieu scait seul
que aduendra
I Vous dictes vray

Dat eerste capittel.
Waert dat wy wouden
met hem paps maken
dander oorloghe
en soude niet langher dueren
Dat is seker waer
Jan draghet al wech
ende coempt segghen die gracie
Ick come mijn vader
De tali conuiuio. .xv.
wel moet v becomen
mijn vader ende mijn moeder
ende alle v gheselschap
Nu laet ons drincken
nae die gracie
om aclaet te winnen
Dat is wel gheseyt
maer wy moeten
die tweede gracie segghen
Peeter hoe veel wijns
hebben wy ghehad?
wy willen beta'en den wijn
Ghy en sult seker
ghi en sult niet gheuen
een voor al
heb ick die macht ghehad
v teten te gheuen
ick salse oock wel hebben
om v te drincken te gheuen
Wat soude dat sijn?
den wijn is nu diere
Ghy hoort wat ick v segghe
Wel dan
wy dancken v
het staet onse verdienen
Ic al wel verdient

Le premier chapitre.
A Si nous voulions
faire paix avecque luy
laultre guerre
ne dureroit point longuement
D Cela est certes vray
Jan portez tout enuoye
en venez dire le grace
I Je viens mon pere
De tali conuiuio. .xv.
bon preu vous face
mon pere & mamere
& toute vostre compaignie
P Or buuons
apres le grace
pour gagner les pardons
A Cest bien dict
D Mais il nous fault
dire la deurieme grace
Pierre combien de vin
auons nous eu?
nous voulons payer le vin
P Non ferez certes
Vous ne donnerez riens
vne fois pour tout
Iay eu la puissance
de vous donner a manger
ie lauray bien ausy
pour vous donner a boire
A Que seroit cela?
le vin est maintenant chier
P Vous oyez que ie vous diz
D Bien doncques
Nous vous remercions
il nous est a deseruir
A Tout est bien deseruir

Dat tweede capittel.
Ich danche u oock
dat ghy ghecomen zijt
Francops brenge hier
eenen mutsaert
ende maecht daer goet vier
om ons te warmen
E vier is ontsteken vader
Wy en hebben
gheen coude
wy willen henen gaen
het is tijt
Wat haest hebdy?
Het is wel thien vren
Ten is noch niet
Tis emmers
Jan haelt de lanterne
Wy en willen
die lanteerne niet hebben
het maecht claer weder
ten is gheen noot
God gheue u goeden nacht
Ende u oock
te gode beuele ick u.

Hier beghint dat tweede
Capittel.

Om te leeren coopen
ende vercoopen in Francops
Lynken/Srietken/Daniel.

Od gheue u
goeden dach
gheuader ende u gheselschap
Ende u also gheuader
Wat maect ghi hier
so vroech inde couwe

Le deuyielme chapitre
P Je vous remercie aussi
que vous estes venu
Francops apportez cy
vng fagot
et faictes la bon feu
pour nous chaffer
P Le feu est alume pere
D Nous nauons
point froict
nous voulons aller
il est temps
N Quel haste auez vous?
T Il est bien dix heures
N Non est point encoire
R Sy est
N Jehan allez qrrre la lanterne
D Nous ne voulons
point auoir la lanterne
il faict cler temps
il nest nul besoing
H Dieu vo? doinct bonne nuict
P Et vous aussi
adieu vous commande.

Icy commence le deuy-
ielme Chapitre.

Pour aprendre a acheter
et vendre en Francops
Katerine/Marguerite/Daniel.

Dieu vous doint
bon iour
commere et vostre compaignie
N Et a vous ainsy commere
K Que faictes vous icy
sy matin a la froidure

Dat eerste capittel.

Hebdy langhe hier gheweest:
Ontrent een vie
Hebdy veel ontfanghen
van desen daghe:
Wat dinck sonde ick hebben
al reede ontfanghen
ick en hebbe noch
gheen hantghifte ontfanghen
Noch ick oock
hebt goeden moet
tis noch vroech
God sal ons leynden
eenighe cooplieden
Ick hopet
hier coemter een
hi sal hier comen
Vrient wat gaedy coopen:
coempt hier
belieft v yet te coopen
beliet oft ick niet en hebbe
dat v dient
Compt binnen
ick hebbe hier
goet laken/goet lÿnen laken
van alle sorte
goet siden laken
Camelot/damast/flueel
ick hebbe oock
goet vleesch/goeden visch
ende goede haringhen
Hier is oock goede boter
ick hebbe oock goeden keese
van alle manieren
Wieldy coopen
een goede bonette

Le premier chapitre.

Auez vous longuement icy este:
N? Enuir on une heure
Ii Auez vous beaucoup receu
de ce iour:
N? Quelle chose aurop ie
desia receu:
ie nay encoires
point receu de strine
Ii Re moy aussy
N? Auez bon couraige
il est encoires temps:
Dieu nous enuoyra
aulcuns marchans
Ii Jen ay espoir
icy en vient vng
il viendra icy
mon amy qualez vo? achepter:
venez ca
vo? plaist il acheter quelque cho
regardez sy ie nay riens (se
qui vous diry se
Entrez dedens
iay icy
bon drap/bonne toille
de toute sorte
bon drap de soye
Camelot/damas/velours
iay aussy
bonne chair/bonne poisson
et des bons harengs;
Icy est oussi bon bure
iay aussy du bon frommaige
de toutes manieres
Voulez vous achepter
vng bon bonnet

Dat tweede capittel.

eenen goeden boeck
 in francops oft in dyptsch
 oft in Latijn
 oft een schryfboeck?
 Coopt wat
 besiet wat dinck
 v belieft te coopen
 Ick sal v goeden coop gheuen
 epscht wat v belieft
 ick salt v laten sien
 tghesichte en sal v niet coosten
 Vrouwe hoe veel
 sal ick v betalen vander ellen
 van desen laken?
 Syp sulter af betalen
 vijf schellinghen groote
 Hoe veel sal my costen
 delle van desen laken?
 Het sal v costen
 twintich stupuers
 Hoe veel gheliet pont
 van desen kele?
 Tpont ghelt twee blancken
 Wat ghelt den pot
 van desen wijn?
 den pot ghelt drie stupuers
 Hoe veel loefdy tstück?
 Ick loeft vijf guldens
 met eenen woorde
 Wat sal ick gheuen
 vanden stücke
 maer en verloues my niet
 Neen ick seker
 ick en salt v niet verlouen
 ick salt v segghen

De deuytisme chapitre.

vng bon liure
 en francops/ou en alleman
 ou en Latin
 ou vng liure a escripre?
 Acheptez quelque chose
 regardez quelle chose
 il vous plaist a acheter
 Je vous donray bon marchie
 demandez ce que vous plaist
 ie le vous laisseray veoir
 la veue ne vous couster a riens
D Dame combien
 payray ie de laune
 de ce drap icy?
R Vous en payerez
 cincq soulz de gros
D Combien me coustera
 laune de ce drap icy?
R Elle vous coustera
 vingt patars
D Combien vault la libure
 de ce frommaige?
R la libure vault deux bitremōs
D Que vault le pot
 de ce vin?
R Le pot vault trois patars
D Cōbien faictes vous la piece
R Je le fay cincq florins
 en vng mot
D Que donray ie
 de la piece
 mais ne le me sourfaictes point
R Neuy certes
 ie ne le vous sour feray point
 ie le vous diray

Dat tweede capittel.

In eenen woorde
ghy sulter af betalen
xviij. stupuers en eenen haluen
ist dat v belieft
Het is veel te vele
Ten is seker
hoe veel biet ghy my
biet my wat
ick en salt niet gheuen
voor tghene
dat ghy daer af biet
biedt my wat
laet hooren
Wat soude ick daer op bieden
ghi hebbet my te veel gheloest
Ick en hebbe
maer ten is niet gheseyt
dat ick niet gheuen en sal
voor min dan ick gheseyt hebbe
legt my
wat ghyer af gheuen sult
Ick salder af gheuen
twaelf stupuers
Dooz dien prijs
en ist niet te gheuen
ghy biedt my verlies
ghy biedt te luttel
Ick hebs hier wel
dat ick v gheuen sal
voor dien prijs
maer ten is niet
also goet als datte
Ick salder v wel laten sien
die ick v wel gheuen sal
voor minderen prijs

De deuxiesme chapitre.

en ong mot
vous en paperez
dir a sept patars a demp
sil vous plaist
D Cest beaucoup trop
N Non est certes
combien mouffrez vous
offrez moy quelque chose
ie ne le donray point
pour cela
que vous en offrez
offrez moy quelque chose
laissez ouy
D Que offereroy ie sur cela
vous le manez trop sourfaict
N Non ay
mais il nest point dict
que ie ne le donray point
pour moins que ie ay dict
dictes moy
que vous endonrez
D Jen donray
douze patars
N Pour ce pris la
nest il point a donner
vous mouffrez perte
vous offrez trop peu
Jen ay bien icy
que ie vous donray
pour ce pris la
mais il nest point
si bon que cela
Je vous en laisseray bien veost
que ie vous donray bien
pour moindre pris

Dat tweede capittel.

in eenen woorde
ghy sulter af betalen
xviij. stupuers en eenen haluen
ist dat v belieft
Het is veel te vele
Ten is seker
hoe veel biet ghy my
biet my wat
ick en salt niet gheuen
voor tghene
dat ghy daer af biet
biedt my wat
laet hooren
Wat soude ick daer op bieden
ghi hebbet my te veel gheloest
Ick en hebbe
maer ten is niet gheseyt
dat ick niet gheuen en sal
voor min dan ick gheseyt hebbe
legt my
wat ghyer af gheuen sul
Ick salder af gheuen
twaelf stupuers
Door dien prijs
en ist niet te gheuen
ghy biedt my verlies
ghy biedt te luttel
Ick hebs hier wel
dat ick v gheuen sal
voor dien prijs
maer ten is niet
also goet als datte
Ick salder v wel laten sien
die ick v wel gheuen sal
voor minderen prijs

Le deuytiefme chapitre.

en ong met
vous en paperez
dir a sept patars a deuyt
sil vous plaist
D Cest beaucoup trop
N Non est certes
combien mouffrez vous
offrez moy quelque chose
ie ne le donray point
pour cela
que vous en offrez
offrez moy quelque chose
laissez ouy
D Que offereray ie sur cela
vous le manez trop soufaiete
N Non ay
mais il nest point dict
que ie ne le donray point
pour moins que ie ay dict
dictes moy
que vous endonrez
D Jen donray
douze patars
N Pour ce pris la
nest il point a donner
vous mouffrez perte
vous offrez trop peu
Jen ay bien icy
que ie vous donray
pour ce pris la
mais il nest point
si bon que cela
Je vous en laisseray bien veue
que ie vous donray bien
pour moindre pris

Dat tweede capittel.

maer die minste prijs
en is niet altoos
goet ghesocht

Ghy en moecht niet badt doen
dan wat goets te coopen
al waerdy mijn broeder

so en soude ick v niet connen
eenich beter gheuen

Wilt myn ghelt hebben?
alzo niet mijn vrient

Ghy sult noch hebben
twee stupuers en eenen haluen
Ick en mach

ick soudet aen verliesen

Ick en mach niet meer gheuen

Wel God gheleyde v
gaet elders besien

oft ghy cont

beteren coop coopen

ghy en sullet nergens hebben

voor minderen prijs

ick hebbe die macht

v also goet coop te gheuen

als een ander

maer ick en wil

niet verliesen

ick verlaet v

bynae voor dien prijs

dat my ghetost heeft

ick moet wat winnen

ick en sitte hier niet

om niet te winnen

ick moeter af leuen

Ghy weet wel

dat alle dinck dier is

Le deuxième chapitre.

mais le moindie pris
nest point tousiours
bon cerche

vous ne pouez mieulx faire
q dachepter quelque chose de bñ
quant vous seriez mon frere

sy ne vous scaurope ie
donner de meilleur

D Voulez vo? auzit mō argēt?
R Point ainsy mon amy

D Vous aurez encoire
deux patars i demp

R Je ne puis
ie y perdrope

D Je ne puis donner plus

R Bien Dieu vous condupe
allez regardez aillieurs

sy vous scauez

achepter meilleur marchie

Vous ne laurez nulle part
pour moindie pris

Jay la puissance

de vous donner aussy bon marc
que vng aultre (chie)

mais ie ne veulx

point perdre

ie le vous laisse

presque pour le pris

qu'il ma couste

il me fault gaigner qlque chose

ie ne sied; point icy

pour riens gaigner

il men fault viure

Vous scauez bien

que toute chose est chiere

D ij

Dat tweede capittel.
deem moet dander volghen
ist dat ghy niet gheuen en wilt
die vyftghien stupuers
ick en mach v niet helpen
ghy zijt veel te vroet
Dat ben ick seker
Nien mach aen v niet winnen
dat een peggelyck
so vroet ware
als ghy zijt
ick soude wel moghen
mynen winckel sluytent
oft mijn craem
want ick en soude niet winnen
tbroot dat ick eten soude
Dat belieft v te segghen
Tis seker waer
Nu hoort een woort
Wel segt laet hooren
Ic sal noch eenen stupuer geuen
ende niet meer
ick en mach niet meer gheuen
ick soude bekeuen zijn
Dat waer cleyn saecke
ick soude oock bekeuen zijn
dat ickt min gaue
Sidp op eenen stupuer nae
Tis schande dat ghy
my so langhe tempteert
om eenen stupuer
Wat macht v helpen
eenen stupuer oft twee
Ja ghy segt seker wel
i. stupuer hier ende elders eenē
het zijn twee stupuers (stupuer ce sont deux patars

Le deurielme chapitre.
il fault que lung supue laultre
si vous ne voulez donner
les quinze patars
ie ne vous puis apder
vous estes trop syche
D Cela suis ie certes
R On ne peut riens gaigner a
si vng chascun
estoit aussy syche (vous
que vous estes
ie pourrope bien
ferme ma boutique
ou mon hayon
car ie ne gaigneroy point
le pain que ie mengeroye
D Cela vous plaist il a dire
R Il est certes vray
D Or escoutez vng mot
R Bien dictes laissez ouyr
D Je donray encoire vng patar
i non plus
ie ne puis plus donner
ie seroye tence
R Ce seroit peu de chose
ie seroye aussi tence
sy ie le donnoye pour moins
Estez vous a vng patart pres
cest honte que vous
me temptez sy longuement
pour vng patart
que vous peult apder
vng patart ou deux
D Voire vo? dictes certes bien
vng patart icy i ailleurs. i. pa-
(tart

Dat tweede capittel.
wel sal icht niet hebben?
Neen seker om dien prijs
Nu adieu ick gae
Wel God gheleyde u
Nu coemt hier nemet
ick en mach niet
mijn hantghifte ontsegghen
ghy zijt veel te vroet
tis veel te goet coop
Dat segt ghy
ick segghe dat te dier is
ghy hebt my bedroghen
Ick schelde u quite
ist dat ghi qualijck te vreden zijt
Het waer my schande
dat ick dat dede
houdt daer u ghelt
hoe veel moet ghy hebben?
Dat weet ghy wel
derthien ponden ende een half
ist niet?
Wel houdt daer
gheeft mi thien stupuers weder
Ick en heb gheen payment
voor hoe veel gheefdy mi dit
Dooz. iij. s. vi. penninghen
Dooz dien prijs
en sal icht niet ontfanghen
ten is niet so veel weert
Tis pimmers
vraghet
Gheeft my ander ghelt
ick en soude niet connen
dit begheuen
Ghy sult wel

Le deurielme chapitre.
bien ne laurape point?
Et Remp certes pour ce pris la
Or adieu ie men vop
Et Bien Dieu vous coudupe
or venez ca prenez le
ie ne puis
refuser mon estrine
vous estes trop syche
cest trop bon marchie
Cela dictes vous
ie dis que cest trop chier
vous maues trompe
Et Je vous quite
si vous estes mal content
Ce me seroit honte
sy ie faisoie cela
tenez la vostre argent
combien vous fault il auoir
Et Cela scauez vous bien
treize libures et demy
nest point?
Et Bien tenez la
rendez moy dir patars
Et Je nay point de monope
pour cobien me donez vous cecy
Pour. iij. s. vi. d.
Et Pour ce pris la
ne le recepur ay ie point
il ne vault point tant
Et Sy est
demandelle
Et Donnez moy aultre argent
ie ne scauroie
alouer cecy
Et Sy ferez bien

Dat derde capittel.
ick doet v altoos goet
ist dat ghyt
niet wt s'enen en cont
brienghet my weder
ick sal v ander ghelt gheuen
houde daer is een ander
Nu ben ick te vreden
wildyt ghedraghen hebben
ick salt v wel doen draghen
neempt dat ghy knecht
ende gaet met hem
Ten is gheen noot
ick salt wel draghen
adieu vrouwe
Grooten danck mijn vrent
als ghy te doene hebt
van eenich dinck
coempt tot my
ick salt v goeden coop gheuen
wel vrouwe
ick salt gheerne doen
te Gode sidy gheboden.

Dat derde capittel is een
schult te epischen.
Morgant.
O Veden dach mijn vrient
Ende v oock
Ghy weet wel
waer om dat ick hier come
en doedy niet?
Neen ick sekere
Hoe en weet ghy niet
wie ick ben?
En kent ghy my niet?

Le troisieme chapitre.
ie le vous say toujours bon.
il est que vous
ne le scauez alouer
raportez le moy
ie vous donray laultre argent
tenez en vela vng aultre
Et maintenant suis ie contente
le voulez vous auoir porte
ie le vous feray bien porter
prenez cela vous parlet
I allez auecque luy
Il nest point besoing
ie le parteray bien
adieu dame
Grand mercy mon amy
quant vous auez affaire
dancune chose
venez a moy
ie vous donray bon marche
bien dame
ie le feray volentier
a Dieu sopez commande.

Le troisieme chapitre est
pour demander vne debte.
Sautier Ferrandi.
Bon iour mon amy
Et a vous ausy
M Vous scauez bien
pour quoye ie viens icy
ne faictes point?
S Rempy certes
M comment ne scauez vo? point
qui ie suis?
ne me cognoissez vous point?

Dat tweede capittel.

Aen ich seker
wie sijn?

Hoe hebden vergheten
dat ghy laetst hadt
comenschap van my?

Jaer het is seker waer
Wel wanneer sal ich hebben
mijn ghele van u?

Ich en hebbe seker
nu gheen ghele

ich heb wtghegheuen
al tghelt dat ich hadde

ghy moet noch
acht daghen paciencie hebben

Ich en mach niet
langher beyden

ich wil betaelt zyn

ich hebbe ghenoech ghebeyt
maect dat ich ghelt hebbe

oft ich sal u doen arresteren
oft gheeft my een boighe

Hoe veel ist

dat ich u schuldich ben?

Dat weet ghy wel

Ich hebt seker vergheten

ich hebt gheschreuen

maer ich en weet niet waer

Ghy zyt my schuldich

thien ponden vier schellinghen
en doedy niet?

ist niet also?

Ich ghelooue seker

dat also is

Ghy hadt my gheloest

my ghelt te gheuen

Le deuxième chapitre.

S Je nay certes
qui estes vous?

M Comment/ auez vous oublie
que vous eustes dernièrement
de la marchandise de moy?

S Voire/ il est certes vray

M Bien/ quant auray ie
mon argent de vous?

S Je nay certes
maintenant point d'argent

lay donne dehors
tout l'argent que i'auoye

il vous fault encoire

anoir huit iours paciencie

M Je ne puis

plus longuement attendre
ie veult estre pape

lay assez attendu

faictes que i'ape de l'argent
ou ie vous feray arrester

ou donnez moy vng pleige

S Combien est ce
que ie vous doy?

M Cela scauez vous bien

S Je lay certes oublie
ie lay escript

mais ie ne scay ou

M Vous me debuez
dix libures quatre soulz

ne faictes point?

nest il point ainsi

S Je croy certes
quil est ainsi

M Vous mauez promis
de me donner argent

Dat derde capittel.
ouer twee maenden
dat weet ghi wel
maer ghy en hebt
uwe belofte niet ghehouden
Het is wel waer
maer ick en hebbe
gheen ghelt connen ghecrighen
vanden ghenen
die my schuldich sijn
Daer mede
en heb ick niet te doene
doet v betalen
Jaer ende als die lieden
gheen ghelt en hebben
wat sal ick henlieden doen
ick moet wel beyden
tot dat sijt hebben
men behoort niet
so straf te sijne
wy behooren te hebben
medeliden met malcanderen
also **S**od ons beuolen heeft
Het is wel waer
maer ick hebbe
langhe ghenoech ghebeyt
ick en mach niet
langher beyden
want die ghene
die ick schuldich ben
en willen oock niet
langher beyden
ten ware dat
ick soude wel beyden
Nu coemt met my
ick sal v betalen

Le troisieme chapitre.
passe deux mois
cela scauez vous bien
mais vous n'avez
point tenu vostre promesse
S Il est bien vray
mais ie n'ay
scu recouurer argent
de ceulx
qui me doibuent
N De cela
n'ay ie que faire
faictes vous payer
S Voire & quant les gens
non point d'argent
que leur feray ie
il me fault bien attendre
tant quilz en ayent
on ne doibt point
estre sy rigoureux
nous debuons auoir
compassion l'un de l'autre
comme dieu nous a commande
N Il est bien vray
mais i'ay
attendu longuement assez
ie ne puis
attendre plus longuement
car ceulx
a qui ie doy
ne vueillent point ausy
plus longuement attendre
sy ce n'estoit cela
i'attendroye bien
S Or venez avecque moy
ie vous payeray

Dat derde capittel.
Wel gae wy
ich bens te vreden
wel wat segdy?
Nu coempt hier mijn vrint
desen man sal bliuen
borghe voor my
Sal hy dat doen?
Ist waer vrint
wildy bliuen
borghe voor desen man?
Jae ick hoe veel ist
dat hy v schuldich is?
Tis thien pont groote
Hoe ist so veel?
ten is niet so veel
Tis pmmers
Ten is seker
ick salt wel sweeren
dat niet so veel en is
Hoe veel ist dan
Ten is niet meer
dan neghen pont
ghy hebbet my
nu te voren
selue gheseyt
Heb ickt v gheseyt
ick en hebbe.
Ghy hebt pmmers
Wel also sy dan
my dunckt nochtans
dat het thien is
maer ick ben te vreden
nae dat ghy segt
dat niet meer en is

De troixiesime chapitre.
ou ie vous douc ap pleige
M Bien/allons
ien suis content
bien que dictes vous
S Or venez ca mon amy
cest homme demourera
pleige pour moy
M Fera il cela?
est il vray mon amy
voulez vous demourer
pleige pour cest homme?
J Ouy combien est ce
quil vous doit?
M Cest dix libures de gros
S Comment est ce aultant?
ce nest point aultant
M Sy est
S Non est certes
ie iurer ap bien
que ce nest point aultant
M Combien est ce doncques
S Ce nest non plus
que neuf libures
vous le mauez
tout maintenant
mesme dict
M Le vous ap ie dict
non ap
S Sy auez
M Bien ainsi soit doncques
il me semble toutesfois
que cest dix
mais ie suis content
puis que vous dictes
que ce nest non plus

Dat derde capittel.

wel wanneer
sal ich betaelt zijn?
Sinnen thien daghen
Ick bens te vreden
maer houde v woort
Dat sal ich doen
sonder faute
Indien
dat hy v niet en betaelt
ich sal v betalen
S Ick bens te vreden
nu adieu
A dieu mijn vrint.

Tghetal.

Een/twee/drie/viere/
vijue/sexte/seuen/achte/
neghen/thien/elue/
twalene/derthien/veerthien/
vijftien/sexthien/seuenthien/
achtthien/neghenthien.
Twintich/
eenentwintich/
tweentwintich/drientwintich.
Dertich/veertich/
vijftich/sexstich/
tseuentich/tachentich/
tneghentich/hondert/
dupsent/thiendupsent/
honderdupsent/million.

Die daghen
vander weke.

Le troitiefme chapitre.

bien quant
seray ie pape?
S Dedens dix iours
M Jen suis content
mais tenez vostre mot
S Cela feray ie
sans faulte
A Lucas
quil ne vous pape point
ie vous paperay
S Jen suis content
or adieu
A dieu mon amy.

Le nombre.

Ong/deux/trois/quatre/
cinq/six/sept/huyt/
neuf/dix/onz/
douze/treize/quatorze/
quinze/seize/dix & sept/
dix & huyt/dix & neuf/
Vingt/
vingt & vng/
vingt & deux/vingt & trois/vt.
Trente/quarante/
cinquante/soixante/
septante/huytante/
nonante/cent/
mille/dixmille/
centmille/million.

Les iours de
la sepmaine.

Dat vierde capittel.

Sondach	dimenche
dijnsdach	maron
bonderdach	seudy
saterdach	samedy
Eenen dach	ung iour
viñschien daghen	quinze iours
een iaer	ung an

De quatriesme chapitre.

maendach	lundy
moonsdach	merquedy
vrijdach	vendredy
een weke	ung sepmaine
acht daghen	huyt iours
een maent	ung mois
een halfiaer	ung demy an
een termijn	ung terme

Dat vierde capittel.

Is om te leeren maken
missiuen/voorwaarden/
obligacien/ende quitancien.

De quatriesme chapitre.

Est pour aprendre a faire
missiues/conventions
obligacions/quitances.

Een missiue om te schryuen
tot eenighen vrient.

One missiue pour escrire
a aucun amy.

Desen bucf sy gheghenen
Dijnen beminden vader
Peeter van barlaimont
woonende Thantwerpen
in onser vrouwen prochie
in die hrochstrate
naest den gulden schilt.

Aeste lettre soit donnee
a mon chier pere
Pierre de barlaimont
demourant en Anuers
a la paroisse nostre dame
en la haulterne
aupres de lescudor.

Seer eerweerdighe
ende wel beminde vader
ich ghebede my
seer ootmoedelijck
in uwe goedertieren gracie
ende oock des ghelijcx
tot miñder
seer beminde moeder
Ende weet dat ich ben
in goeden voorspoede
God sijs gheloof

Treshonmore
v bien amy pere
ie me recommande
treshumblement
a vostre benigne grace
v aussy pareillement
a ma
tresaymee mere
Et scachez que ie suis
en bonne prosperite
Dieu en soit loue

Dat vierde capittel.

maer weet lieue vader
dat ick hebbe
seer groote begheerte
te wetene
hoe dattet met u is
want ick heb u gheschreuen
twee oft drie briuen
maer ick en hebbe noch
gheen antwoorde ontfanghen
waer af ick ben
seer verwondert
niet wetende
hoe dattet comen mach
daerom hebbe ick
groote sorghe voor u
grootelijck vreesende
dat eenighe teghenspoet
u aenghecomēn sy
Ick bidde u dan
mijn lieue vader
dat ghy my niet en wilt
langher laten
in dese sorghe
maer ick bid u
op alle die liefde
die ghy tot mywaerts hebt
dat u belieuelijck sy
my te schryuen
van uwen state
by den dragher van desen
oft by den eersten
die ghy vinden sult
Item weet lieue vader
Dat ick hebbe
grootelijck van doene

Le quatriesme chapitre.
mais scachez chier pere

que iay
fort grand desir
de scauoir
comment il vous est
car le vous ay escript
deux ou trois lettres
mais ie nay encoire
receu nulle responce
dont ie suis
fort esmerueille
non scachant
comment ce peut venir
pourtant ay ie
grand besoing de vous
grandement craindant
que aulcune aduersite
vous soit aduenue
Je vous prie doncques
mon chier pere
que vous ne me vueilliez
laisser plus longuement
en ce soucy
mais ie vous prie
sur toute lamour
qui vous avez vers moy
quil vous soit a plaisir
de me escrire
de vostre estat
par le porteur de ceste
ou par le premier
que vous trouuerez
Item scachez pere
que iay
grandement affaire

Dat vserde capittel.
drie oft vier guldenen
om my te helpen
in mijnen noot
ich bidde v
dat ghijse my seynden wilt
by den dragher van desen
Ende en wilt niet
meynen dat ich verteere
mijn ghelt onnuttelijck
want ich sal v gheuen
rekeninghe van alle tghelt
dat ghi my ghesonden hebt
V sal oock belieuen
by uwe goedertieren gracie
my te ghebieden
tot alle onse vrienden
anders niet
voor desen tegenwoordigen tijt
dan Gode belieue
doer zijn barmherticheyt
v altyt te gheuen
zijn goedertieren gracie

By my Jan van barlaimont
v lieue sone
woonende te Brugge
op die marct in die croone
den eersten dach van Mepe
Int iaer ons Heeren
M.CCCC.XXX.
altijt bereypt
tot uwen dienste.

Antwoorde.
Mijn lieue sone

Le quatriesme chapitre.
de troir ou quatre florins
pour me subuenir
en ma necessite
ie vous prie
que les me vueilliez enuoyer
par le porteur de ceste
Et ne vueilliez point
cuyder que ie despens
mon argent inutilement
car ie vous donray
compte de tout l'argent
que vous mauez enuoye
Aussy il vous plaira
de vostre benigne grace
me recommander
a tous noz amys
aultre chose non
pour ce temps present
sinon que a Dieu plaise
par sa misericorde
vous tousiours donner
la benigne grace

Par moy Jehan de barlaimont
vostre chier filz
demourant a Bruges
sur le marchie a la coronne
le premier iour de May
en lan de nostre Seigneur
mille/cincqens / & trente
tousiours prest
a vostre seruice

Responce.
Mon chier filz

Dat vierde capittel.
Ick hebbe ontfanghen
den chiensten dach
van Meye
v brieuen
gheschreuen den cersten
vander voorseyder
by den welcken
ick hebbe verstaen
dat ghy ghesont zyt
dat welke my behaghelijck is
Ende dat ghy hebt
groote begheerte
te weten
hoet met ons is
Oock dat ghy my hebt
wel ghesonden
twee oft drie brieuen
Maer weet sekerlijck
dat ick gheen andere
en hebbe ontfanghen
dan desen lesten
Ick soude v hebben
dickwils gheschreuen
maer ick en hebbe
gheen boden gheuonden
om die brieuen te seyn den
Ende oock
ick en hebbe ghehadt
noot sakelijcke dinghen
om v te schryuen
Aengaende van onsen staet
wy zyn al ghesont
God sijns gheloest
V moeder heeft
sieck gheweest

Le quatriesme chapitre.
Icy receu
ce dixiesme iour
de May
voz lettres
escriptes le premier
du dict
par lesquelles
Icy entendu
que vous estes sain
ce que mest agreable
z que vous auez
grand desir
de scauoir
comment il nous est
Aussy que vous manez
bien enuoye
deux ou trois lettres
Mais sachez certainement
que nulles aultres
ie n'ay receu
que ces dernieres
Je vous eusse
souuent escript
mais ie n'ay
trouue nulz messagiers
pour enuoyer les lettres
Et aussy
ie n'ay eu
choles necessaires
pour vous escrire
Touchant de nostre estat
nous sommes tous en sante
Dieu en soit loue
Vostre mere a
este malade

Dat vierde capittel.
twee oft drie daghen
Maer si is nu
al gheuefen God dauch
ich seynde v
by desen bode
vier gouden guldenen
maer wacht v wel
die onnuttelijck te verteeren
het waer qualijck ghedaen
want ickse heb ghewonnen
met grooten arbejde
inden sweet mijns lichaems
wilt alcht wel doen
ende seer neerstick zijn
Ende bouen alle dunck
wilt v wel wachten
van tquaet gheselschap
Ghy hebt begonnen
redelijcken wel
Maer ghy en doet niet
het en sy
dat ghy perseuercet
Niet meer
te Gode beuele ick v.

Eenen brief om schrijuen
tot zijn schuldenaren.

Duid mijn goede vrient
nae alle ghebedenissen
ich bidde v minnelijck
dat v belieue
my nu te seynden
die twintich guldenen
die ghy my schuldich zijt

De quatriesime chapitre.
deurs ou trois iours
mais elle est maintenant
toute guerpe Dieu mercy
ie vous enuoye
par ce messagier
quatre florins dor
mais gardez vous bien
de les despandre inutilement
ce seroit mal faict
car ie les ay gaigne
a grant labour
a la sreur de mon corps
ueilliez tousiours bien faire
estre fort diligent
Et sur toute chose
ueilliez vous bien garder
maulnaisie compaignie
Vous auez commence
raisonnablement bien
Mais vous ne faictes riens
sy ce nest
que vous perseueretz
Non plus
a Dieu vous ie recommande.

One lettre pour escrire.
a les debiteurs.

Duid mon bon amy
d'ays toutes recommanda
te vo? prie amiablement (tions
quil vous plaise
menuoyer maintenant
les vingt florins
que vous me debuez

Dat vterde capittel.

want sekerlijck
ich hebbe grootelijck van doene
om eenen man te betalen
dien ich schuldich ben
die my niet en laet in vrede
by daghe noch by nachte
ten ware dat
ich soude noch wel beyden
maer grooten noot
bedwinct my

Daerom wilt my excuseren

Item wilt eens comen

tot Antwerpen

om v te recreeren

so sullen wy moghen

met moete spreken

van onsen saecken

wilt ons doch schrijven

van uwer ghelontheyt

Aengaende van my

Ich ben in goeden doene

God sijn gheloest

ich bidde v oock

dat ghy my wilt

antwoorde schrijven

by desen bode

Ende weet

ist dat ghy

hebt myns van doene

en spaert my niet

van allen tghene

dat my moghelijck ware

te doene voor v

God blijue met v

Antwoorde.

Le quatriesme chapitre.

car certainement
ien ay grandement affaire
pour payer ung homme
a qui ie doy
qui ne me laisse en paix
de iour ne de nyct
sy ce ne fust cela
iattendroye bien encoire
mais grande necessite
me constrainct
pour tant vueilliez moy excuser
Item vueilliez venir vne fois
iusques en Anuers
pour vous recreer
nous pourrons
parler par loisir
de noz affaires
vueilliez nous escrire
de vostre sante
Touchant de moy
Je suis en bon point
Dieu en soit loue
ie vous prie ausy
que vous me vueilliez
escrire responce
par ce meslagier
Et sachez
sil est que vous
apez affaire de moy
ne mespargniez point
de toute ce
que me seroit possible
de faire pour vous
Dieu demeure anctque vous

Responce.

Dat vierde capittel.

Rogier mijn goede vrient
ich heb ontfanghen
uwen brief
by den welken
ghy my schryft
dat ick v seynden soude
eghele dat ick v schuldich ben
dat welke
my onmoghelijck is
nu te doene
maer ick salt v seynden
ten alderlancresten
binnen acht daghen
sonder eenighe faute
want een man
die my schuldich is
heeft my gheloest
my ghelt te gheueue
dwelck ick v seynden sal
en hebt daer vore
gheen sorghe
daeromme
wilt so langhe
paciencie hebben
ende en wilt niet gram zijn
dat ick v doe
so langhe beyden
want weet voorwaer
dat anders niet zijn en mach
God gheue v paps
sonder epude.

Om een schult te betalene
met excusatie.

De quatriesme chapitre.

Rogier mon bon amp
iay receu
vos lettres
par lesquelles
vous me scripuez
que ie vous enuoyeroye
l'argent que ie vous doy
ce que
mest impossible
de faire maintenant
mais ie le vous enuoyray
tout au plus long
dedens huyt iours
sans aulcune faute
car vng homme
qui me doit
ma promis
de me donner de l'argent
lequel ie vous enuoyray
napez de cela
point de soing
pour tant
vueilliez aussy longuement
auoir paciencie
ne vueilliez estre courrouce
que ie vous fay
sy longuement attendre
car scachez pour vray
quil ne peult estre aultrement
Dieu vous doint paix
sans fin.

Pour payer vne debte
auecque excusation.

Dat vierde capittel.

Begier mijn goede vrient
ich ghebiede my
in v goede gracie
ende ich seynde v
by desen bode
die welcke mijn broeder is
die chien ponden groote
die ich v schuldich ben
V bedankende
dat v belijst heeft
so langhe te beydene
Het is my leet
dat icse v niet en hebbe
connen eer seynden
ich hebbe nochtans
groote neersticheyt ghedaent
nae mijn vermoghen
Maer tghelt is nu
so quaet te cruyghen
dat wonder is
Daerom en wilt niet
qualijck te vreden zyn
ende wilt my weder seynden
dobligatie
die ghy van my hebt
niet meer.

Deter mijn goede vrient
nae alle ghebiedenissen
weet dat ich ben
seer qualijck te vreden
op v
om die saecke
dat ghy my niet en hebt
uwen boeck willen leenen

Le quatrième chapitre.

Begier mon bon amy
ie me recommande
a vostre bonne grace
et ie vous enuoye
par ce messagier
lequel est mon frere
les dix liures de gros
que ie vous doy
En vous remerchiant
quil vous a pleu
attendre sy longuement
il me desplaist
que ie ne les vous ay
sceu plus tost enuoyer
Iay toutefois
faict grande diligence
selon mon pouoir
Mais l'argent est maintenant
sy mal a auoir
que cest merueille
Pourtant ne vucilliez point
estre mal content
et vucilliez moy renuoyer
lobligation
que vous auez de moy
non plus.

Derre mon bon amy
Après toutes recommande-
scachez que ie suis (tions)
fort mal content
sur vous
a cause
que vous ne manez point
voulu prester vostre liure

Dat vierde capittel.

Ick en can niet ghepepelen
hoe ick dat verdient heb
zuwaerts
So merck ick wel
dat ghi soude doen
leer luttel voor my
als ghy my ontlegt
een so cleynen dinc
U woorden ende ghedachten
en ghelijcken niet leere
deen den anderen
Dat ghy my verlocht hadt
van dinghen
van veel meerder importancien
ick en
soude v niet gheweygert hebbe
Het is wel waer
datmen ghemeynlijck seyt
men behoort altoos
zjn vrienden te proeuen
eer datmen se behoeft
Want inden noot
het waer te spade
Daerom het is my ghenoech
v beproeft te hebben.

**Een voorwaerde
van hysshueringe.**

Ick Jan van barlaimont
kenne ende belijde
verhuert te hebben
Peeter maerschalcck
een hys ghelegghen
Thantwerpen op die marct
gheheeten inden hase

Le quatriesme chapitre.

Je ne puis penser
comment iay descriu cela
enuers vous
Maintenant apercoy ie bien
que vous feriez
peu pour moy
quant vous me refusez
une sy petite chose
Do; parolles & pensees
ne ressemblent point for
lune a lautre
Sy vous meustiez requies
de choses
de beaucoup plus grande impor
te ne
le vous eusse point refuse
Il est bien vray
ce quon dict communement
on doit tousiours
esprouuer ses amys
deuant quon en ait affaire
Car en necessite
il seroit trop tard
Pourtant de mest assez
de vous auoir esprouue.

**Une conuention
de louaige de maison.**

Moy Jehan de barlaimont
cognoy & confesse
auoir loue
a Pierre marescalck
une maison gisant
en Anuers sur le marchie
nommee au liebure

Dat derde capittel.
Met een plaetse
ende eenen borneput
den termijn van ses iaren
ingaende te kerstmisse
naestcomende int iaer. xliij.
thiaers om thien pont
ende thien f̄ brabans
Te betalene
alle halue iaren. v. lb. v. f.
by conditie
hier inne ondersproken
Dat elck van ons beyden
sal moeten ontsegghen
int eynde van ses iaren
een half iaer te voren
sonder zenighe fraude.

Quitance van hups huere
Ick Jan de groote
kenne ende belijde
ontfanghen te hebben
van Peeter maerschalck
die somme van vijf pont
vijf f̄ brabants
van een half iaer
hups huere
verschenen te kerstmisse
int iaer. xliij.
die hy my schuldich was
van een hups ghelegghen
Thantwerpen op die marct
gheheeten inden hase
dat hy van my houde
Vanden welcken haluen iare
ick houde my wel betaelt

Le troisieme chapitre.
Quecque vne place
vng puitz
le terme de six ans
entrant a noel
prochain venant en lan. xliij.
lan pour dix libures
v dix soulz de brabant
v payer
tous les demp ans. v. lb. v. f.
par condition
icy diuisee
que chascun de nous deux
debur a renoncer
a la fin des six ans
vng demp an deuant
sans aulcune fraude.

Quitace de louaige de maison
Moy Jehan le grand
cognoy v confesse
auoir receu
de Pierre mareschalck
la somme de cincq liures
cincq soulz de brabant
dun demp an
de louaige de maison
escheu a noel
en lan vngt v quatre
quil me debuoit
dune maison gisant
en Anuers sur le marche
nomme au liebure
quil tient de moy
Duquel demp an
ie me tiens bien paye

Dat vserde capittel.
ende schelle quijte
den voorf Deeter hier af
ende van alle andere
voorleden termijnen
tot nu toe
In kennisse van desen
heb ick hier onder
mijn hanteecken gheset
den eersten dach Januarij.

Sen obligatie
by paymenten.

Ik Jan van barlaïmont
woonende Thantwerpen
Kenne ende belijde
schuldich te zijne
Hercules maerschalc
coopman
woonende te Delainne
Oft den brengher van desen
die somme
van dertich ponden
thien schellinghen
ende ses penninghen
vlaemscher munte
Ende dat
van vijf Engghelsche lakenen
die ick ghecocht hebbe
ende ontfanghen van hem
Vanden welken lakenen
ick houde my wel te vreden
Daerom beloef ick hem
die voorscreuē somme te betalen
Oft den brengher van desen
in drie paymenten

Le quatriesme chapitre.
Et tiens quite
le dict Pierre de ceuy
Et de tous aultres
termes passez
iusques a maintenant
En cognoissance de ce
ay ie icy desoubz
mis mon signe manuel
le premier iour de Ianuier.

Une obligation
par paymentz.

Op Jehan de barlaïmont
demourant en Anuers
Cognoy Et confesse
debuoir
a Hercules mareschalck
marchant
demourant a Valainne
Ou au porteur de ceste
la somme
de trente libures
dix soulz
Et six deniers
monnoye de flandres
Et ce
de cinq draps D'engleterre
que iay achete
Et receu de luy
Desquelz draps
ie me tiens bien content
Pour tant luy promectz le
payer la deuant dicte somme
Ou au porteur de ceste
en trois paymentz

Dat vierde capittel.
Te wetene thien ponden
inde Hinren merct
van Antwerpen naestcomende
Noch thien pont
te Samilmerct daer nae
Ende die reste
inde coude merct
van Berghen
nae volghende
In sekerheyt der waerheyt
hebbe ich hier

Obligacie van gheleent ghelt.

Ich Peeter de groot
woonende Thantwerpen
Kenne ende belijde
schuldich te zijne
Jan blanchaert
oft den brengher van desen
die somme van vier hondert
pont groot
die welke somme
hy my gheleent heeft
by groote vrientschap
Daerom beloef ich hem
die weder te gheuen
oft den brengher van desen
Alst hem belieuen sal
In kennisse van desen
hebbe ich hier.

Quitancie.

Ich Jan blanchaert

Le quatriesme chapitre.
Alcauoir dix liures
a la foire de Pentecouste
Danuers prochain venant
Encoire dix liures
a la foire de saint Sauon apres
Et la reste
a la foire froide
de Bergues
apres en supuant
En certification de la verite
ay ie icy

Obligation d'argent preste.

Je Pierre le grand
demourant en Anuers
Cognoy & confesse
de debuoir
A Jehan blancquaert
ou au porteur de ceste
la somme de quatre cens
liures de gros
la quelle somme
il ma preste
par grand amitie
Pour tant promectz ie
de la luy rendre
ou au porteur de ceste
quant il luy plaira
En cognoissance de ce
ay ie icy.

Quitance.

Je Jehan blancquaert

Dat vierde capittel,
woonende te Brugge
Kienne ende belijde
ontfanghen te hebbene
van Jan de groot
woonende Thantwerpen
die somme van thien guldenen
van twintich stupuers tstück
Die ick hem
gheleent hadde
Waer af ick hebbe
die obligatie verloren
Die welke was
vanden thiensten dach
van April int iaer .xxij.
Vande welke somme
ende van alle ander schult
die hy my
schuldich gheweest heeft
tot nu toe
Ick houde my
wel vergolden
ende hem van alle quyte
In kennisse
mijns hanteeckens
hier onder ghesedt.

Le quatriesme chapitre,
demourant a Suiges
Cognoy & confesse
auoir receu
de Jehan le grand
demourant en Amiers
la somme de dix florins
de vingt patart; la piece
Lesquelz ie luy
auoye preste
de quoy iay
perdu lobligation
La quelle estoit
du dixiesme iour
Dapril en lan vingt & trois
De la quelle somme
& de toute aultre debte
quil ma
deu
Iusques a maintenant
Je me tiens
bien recompense
& luy de tout acquite
En cognoissance
de mon signe manuel
cy desoubs mis.

Dese naeuolghende woorden salmen besighen om buyten op
den brief te schrijuen / maer men moet wel toesien datmen eenen
peghelijcken persoon gheue oft attribuere alsulcke woorden als
hem toebehooren.

Den wijlen seer wijlen (ghen & saige tressaige
Eerwaerdighen seer eerwaerdi Honorable treshonorable
Voorsienigen seer voorsienigen Discret treset discret

Dat vierde capittel.
 Eerbaren seer eerbaren
 Bysonderen seer bysonderen
 Edelen seer edelen
 Machtighen seer machtighen
 Men den doorluchtichsten
 Men den alderdoorluchtichsten.

Le quatriesme chapitre.
 Honeste treshoneste
 Especial trespecial
 Noble tresnoble
 Puissant trespuissant
 Illustre
 Au tresillustre.

Die Prologhe vanden tweeden Boecke.

N dat ghi ghesien hebt indē eersten boeck de manieren om
 Francops te leeren spreken by veel ghemeyn redenen als
 patroon. Soo hebdy nu in desen tweeden boeck veel ghemeyne
 woorden ghesedt na die ordinontie van A/b/c/d &c. als stoffe om
 ander redenen te maken by v seluen. Daerom als ghy eenige re-
 denen wt den Duytsche in Francops setten wilt/ so en hebdy an-
 ders niet te doen dan te mercken met wat letterre dat het woort
 beghint dat ghi vinden wilt/ en daer na soecken woort na woort.
 Ende als ghy die woorden gheuonden hebt soo moechdyse al by
 een voeghen/na dat ghy ghesien hebt inden eersten boeck. Maer
 om die wel te voeghen/so waert van noode dat ghy die manieren
 const van redenen te veranderē in veel tyden/ ende met diuersche
 persoonē/te wetene:bi Coniugatien/dwelck ghi in ander boeck
 kens vinden sult/die oock te coop zyn daer ghy dese vindet.

A

A Endoen vestre
 afdoen mettre ius
 antwoorden respondre
 aenbeden adorer
 afdraghen porter ius
 afhouden abatre
 aenuerden recepuoir
 afnemen prendre ius
 abstinieren abstenir
 aenclouen competer

aenhooren escouter
 affletten mettre ius
 arbeyden labourer
 affnijden couper ius
 aftrecken tirer ius
Een ander vng aultre
 anders aultrement
 also ainsy
 als quant
 als ghy quant vous

aennemen
acheren
aencomen
afgaen
aenroepen
aldendach
arm
armoede
armelijck
abel
abelheyt
abelijck
al schoonlijck
altemet
achter
al te spade
al te vroech
al
al wte
af
al achter
al lancer
al herwaerts
also veel
al ist dat saecke
aengesien dat
also sy
auerecht
anderlins
aen dander
almachtich
altoos
altijt
al hier
al daer.
Alfchen

entreprendre
harer
arriuer
aller ius
inuocquer
toutela iournee
poure
pourete
pourement
abilite
abilement
tout bellement
aucune fois
derriere
trop tard
trop tempre
tout
tout dehors
ius
tout derriere
au long
au deca
aultant
ia soit ce
veu que
ainsy soit
a renuers
aultrement
a laultre
tout puissant
toufiours
en tout temps
par cy
par la
Des cendres

een aensicht
i. aut aer
i. aelmisse
i. amptman
i. appelboom
i. abt
i. abdiffe
i. ambacht
i. afgod
i. ackerman
i. ammelaken
i. apupn
i. arent
amandelen
i. appel
i. arm
die armen
azijn
i. antwoorde
arbept.

Brengghen
brengghē
beyden
belegghen
bernen
bassen
binden
beghieten
bereyden
beteren
borghen
bepepsen
begheuen
berghen
belghen
Alporter
amener
attendre
assieger
brusler
abayer
lyer
arrouser
appareiller
amender
accroire
auiser
abandonner
mucer/cacher
desplaire

beuelen	commander	berouwen	repentier
bestellen	employer	benijden	happ
beroocken	enfumer	blasen	souffler
breydelen	brider	bloeden	saigner
bereyden	appointer	benersten	solliciter
baden	baigner	booren	trouuer
breken	rompre	beuen	trembler
brouwen	brasser	beroeren	troubler
becoopen	comparer	beroemen	vanter
bedwinghen	contraindre	belouen	promettre
bewaren	garder	behouden	obtenir
beghinnen	commencer	buyghen	abaïffer
begheeren	desirer	¶ Blyde	lopeult
bersten	creuer	blj̄de	lopeuse
beclaghen	complaindre	blj̄schap	lope
biechten	confesser	blj̄delj̄ck	lopeusement
beuruchten	concepuoir	beuel	commandemēt
blj̄uen	demourer	blint	auengle
bedrieghen	decepuoir	begheerte	desir/cure
beletten	destourber	breet	large
begrauen	enterrer	breethede	largeur
bluffchen	estaindre	breedelij̄ck	largement
bespïen	espier	bat	mieult
betoueren	enchanter	bpcans/pres	bp/apres
beghecken	bauer	beleeft	courtops
bloeyen	flour	binnen	dedens
betrouwen	fier	buyten	dehors
bescherment	defendre	blau	bleu
bj̄ten	mordre	bouen	dessus
bewj̄sen	monstrer	beneden	dessous;
bootschappē	noncier	beter	meilleur
bzlasten	encherger	betere	meilleure
bieden	offric	bitter	aigre
bidden <small>bid / sabium</small>	prier	¶ i. bootschap	ong messaige
berispen	reprendre	i. bode	ong messagier
besien	regarder	betamelj̄ck	conuenablemēt

Went
Gap
Souffler
Colliciter
trouuer
rembler
roubler
anter
omettre
tenir
laisser
veul
ne

Comme
anbrant
le
tre

t

bécrupst
broot
boter
i. bisschop
i. borgher
i. barbier
i. baker
i. bonetmaker
bruygom
i. bruyloft
i. bedstede
i. bessem
een bedde
een brantpser
een blaef balck
een becken
een blat
boonen
bruybroot
botten
braestem
blirem
een buyck
een blase
billen
die beenen
bier
eenen baert
borsten
i. broeder
i. boeck
i. banck
i. bosch
i. busse
i. brugghe
i. berch

bourdie macule
du pain
du burre
ung enesque
ung bourgeois
ung barbier
ung boulangier
ung bonnettier
sire de nopces
vne nopce
vne chalice
ung ramon
ung lic
ung chemineau
ung soufflet
ung bacin
ung feuillet
des febues
brun pain
des bouts
ung brasme
eschistre
ung ventre
vne fessie
des fesses
les iambes
de la ceruoise
vne barbe
tes mammelles
ung frere
ung liure
ung bancq
ung bops
vne boite
vne pont
vne montaigne

i. been
i. bech
i. bal
balsen
i. belle
i. beelt
i. beeste
i. beemt
die biechte
een biechtvater
bloemen
bloet
een bogaert
een boghe
een borneput
een boom
een borste
een borle
een brant
een brouwer
een bul
een buyle.

Open
cleeden
crysten
crupen
coken
castijden
crystchen
straffen
oordeelen
clieuen
crauwen
consenteren
comen

ung os
ung becq
ung esteuf
du balsme
vne clochette
ung ymaige
vne beste
vne pre
la confession
ung confesseur
de la fleur
du sang
ung iardin
ung arc
ung puit
ung arbre
vne poitrine
vne bource
ung tison
ung brasseur
vne lunette
ung bourseau.

Acceptor
abiller
braire
brouter
cuisinner
chastier
crier
corriger
iuger
fendre
galler
consentir
venir

climmen
cleeden
cleeden
claghen
cussen
clappen
kosten
comanscappen
crighen
crighen
cloppen
Cranch
i. cranchept
i. cruepel
i. cruepele
i. cort man
i. conste
constich
i. cleyn man
i. cleyn wijf
i. crom
i. capittel
cout
i. coninck
i. coninginne
i. cardinael
i. canoninck
i. cappellaen
i. costere
i. cock
i. cupper
i. cleermaker
i. coufmaker
i. camer
i. capelle
i. clocke

monter
vestir
habiller
complaindre
baïser
caquette
couster
marchander
conquerre
acquerre
bucher
foible
vne foiblesse
vne boïteur
vne boïteuse
i. petit homme
vne science
scauant
t. petit homme
i. petite femme
vng tortu
vng chapitre
froit
vng rop
vne ropne
vng cardinal
vng chanoine
vng chppellain
vng coustre
vng cuisinier
vng cuuellier
vng cousturier
vng chaufetier
vng chambre
vne chapelle
vne cloche

cozen
i. coopman
coussen
i. couffebant
i. cuers
i. crups
i. cupl
i. cam
i. coetse
cruyt
i. calf
cale
i. craem
i. cappuyt
i. crape
caneel
castanien
i. croes
coper
camerijck
colen
cotrijck
i. cole
i. catte
catoen
caf
i. casteel
i. cussen
calck
i. candelael
i. cappe
i. cleet
i. clooster
i. clappaert
i. cladde
i. clærhept

du bled
vng marchand
des chausses
vne iaretiere
vne cotte
vne croix
vne fosse
vng pigne
vne couche
del herbe
vng veau
du frommaige
vne grue
vne chappon
vne corneille
de la canelle
des chastaignes
vng goblet
du cupure
cambray
coulongne
courtray
vng charbon
vng chat
du catoen
paille
vng chasteau
vng coussin
chaulx
vng chandelier
vne cappe
vng abit
vng cloistre
vng plaidereau
i. esclabature
vne clarete

i. cloot
i. coepe
i. coppelpinne
i. corf
i. colue
i. colier
i. craem
i. crauwel
crijt
i. criecke
i. crop.

Doen
doopen
dienen
deeren
doen verstaen
dalen
doen blijcken
drincken
daghen
dinghen
decken
dueren
dansen
drooghen
douwen
dancken
droomen
druppen
dreyghen
doncker werdē
dooden
dooden
dauern
deruen

une boule
une vache
une araigne
ung cretin
une croche
ung coffin
ung hepon
ung grauwet
de la croupe
une cerise
ung gosier.

Faire
baptiser
seruir
auoir pitie
faire entendre
analler
faire apparoir
boire
aiourner
barguigner
couurir
durer
dancer
essuer
estraindre
remercier
songer
degouster
menasser
deuenir obscur
tuer
occir
trembler
oser

draghen
doorsteken
deplen
dencken
ducken
duncken
donderen
dolen
dolen
draepen
draepen
driuen
doorstrecken
dul worden
Doot
dijn
die dooden
dy
i. doof
i. dooue
droeue
i. droefheyt
diep
diepe
dierbaer
dicke man
dicke laken
dicke wijf
dicke tonghe
dicheyt
dan
doen
doen
dan doen
dickwyle
dickwils

porter
percer
partir
penser
abaiffer
sembler
tonner
errer
fouruoyer
toupier
cournoyer
chasser
trancer
entraiger
mort
ton/ta/tes
les mortz
top/te
ung sourd
une sourde
triste
une tristesse
par fond
par fonde
precieus
gros homme
espez drap
grosse femme
espele langue
espeleur
doncques
alors
adonc
que alors
tondis
souuent

daer toe
du
daer
dander
doer
daer vote
daer buyten
daer binnen
eenen dach
daghelijc
een dachuaert
een dal
den dan
i. darm
i. droochdoeck
dijnsdach
i. dinck
een dief
dorst
donderdach
i. dobbel
i. deel
deerlijck
deerlijche
een dranch
deerlijchen
drie
een droomer
een duecht
duecht
dypster
dier
i. droppel
i. ooghe
die ooghen
een dypm

a cela
tu
la
laulere
par my
la devant
la dehors
la dedens
ung iour
iournellement
une iournee
une vatee
la roulee
ung bopau
ung effuoir
mardp
une chose
ung larron
soif
ieudi
ung double
une part
piteux
piteuse
ung bituraige
piteusement
trois
ung songeur
une bonte
subtil
obscur
chier
une goutte
ung oeil
les peulx
ung poule

die dien
i. dwale
i. doip
i. dypue
i. donder
i. dienaer
i. dochter
i. dypuel
i. draeck
deech
i. dosine
i. doren
een doeck
een doopsele
een dronchaert
een duere
een dypfche.

E
A Ten
erghereu
eeren
eruen
effenen
epnden
everen legghen
Edel
i. edelhept
i. edelhept
edelijck
eerst
eerste
eerstwerf
eerghisteren
elders
elders
eer

les cupfles
une touaille
une villaige
ung pjon
ung tonnoire
ung seruiteur
une fille
ung diable
ung dragon
de la paste
une douzaine
une espinne
ung drapeau
ung baptisine
ung puroingne
ung lhuys
ung alleman.

Menger
empirer
honorer
heriter
oumir
finer
ponre
noble/gentil
une noblesse
une gentillesse
noblement
premier
premiere
premiere fois
deuant hier
aultre part
ailleurs
ainchois

een elle
eerbaer
eerbaer
en
ende
eens
emme
een ce
een ar
eenic
de ee
eeni
endi
een
eye
eer
ee
ee
er
e
i
i

daertoe
du
daer
dander
doer
daer vore
daer buyten
daer binnen
eenen dach
daghelijck
een dachuaert
een dal
den dau
i. darm
i. droochdoeck
dijnsdach
i. dinck
een dief
dorst
donderdach
i. dobbel
i. deel
deerlijck
deerlijcke
een dranch
deerlijcken
drie
een droomer
een duecht
duecht
dypster
dier
i. droppel
i. ooghe
die ooghen
een dypm

a cela
tu
la
lautre
par my
la deuant
la dehors
la dedens
vng iour
iournellement
vne iournee
vne vallee
la rousee
vng boyau
vng effuoir
mardp
vne chose
vng larron
soif
ieudi
vng double
vne part
piteux
piteuse
vng biuraige
piteusement
trois
vng songeur
vne bonte
subtil
obscur
chier
vne goutte
vng oeil
les peulx
vng poule

die dien
i. dwale
i. doyp
i. dypue
i. donder
i. dienaer
i. dochter
i. dypuel
i. draeck
deech
i. dosine
i. doren
een doeck
een doopsele
een dronckaert
een duere
een dypische.

E
A Ten
erghereu
eeren
eruen
effenen
epnden
eueren legghen
E Edel
i. edelheyt
i. edelheyt
edelijck
eerst
eerste
eerstwert
eerghisteren
elders
elders
eer

les cupfles
vne touaille
vne villaige
vng pion
vng tonnoire
vng seruiteur
vne fille
vng diable
vng dragon
de la paste
vne doussaine
vne espinne
vng drapeau
vng baptesime
vng puroingne
vng lhups
vng alleman.

E Menger
empirer
honorer
heriter
omir
finer
ponre
noble/gentil
vne nobleste
vne gentileste
noblement
premier
premiere
premiere fois
deuant hier
aultre part
ailleurs
sinchois

een esse
eerbaer
eerbaerlijck
en
ende
eens
emmertoes
een cedt
een ander
eenichsins
de eerde
eenich
ende also
een ey
eyeren
eerbelien
een effche
een erter
een eyntuoghel
een eyche
een ezel
i. ezelinne
i. elft
erweten
een eemer
een elleboghe.

¶

Erupten
fletten
futselen
Flueel
een falhe
een fassael
een faute
een faptsoen
een fonteyne

une aulne
honneste
honnestement
ne
et
une fois
desia
ung serment
ung aultre
auleunement
la terre
auleun
et ainsi
ung oeuf
des oefz
des freises
ung freisne
ung agaice
une anette
ung chesne
ung alne
une alneffe
une alofe
des pops
ung sepau
une couldre.

Frere
flater
fatrouillier
du velours
une faille
ung faisseau
une faulte
une facon
une fontaine

frisch
frische
fruyt
i. fusteyn.

O Men
gheuen
gripen
ghenaken
gheraden
ghenesen
gram zyn
gorden
gheloouen
gheleypden
grynsen
ghelieuen
gheuoelen
ghemoeten
ghieten
gapen
ghehinghen
gheraken
gheraken
gherieuen
ghedencken
ghebieden
ghebaren
ghebenedien
groeten
Goetman
goede vrouwe
goethept
goedertieren
gracelijck
gracelijcke

gent
gente
fruyt
une fustenne.

Allez
donner
empoingner
atouchier
adeuenir
guerrie
estre courrouce
caindre
croire
conuoyer
grignier
complaire
sentier
rencontrer
verler
beyer
parmettre
attaindre
assener
furnir
souuenir
commander
demener
benir
saluer
bon homme
bonne dame
bonte
de bonnaire
gracieux
gracieuse

gracelijcken	gracieusement	groen	verdt
ghenuecte	plaisance	gheel	saune
ghenuetlijck	plaisamment	i. graue	ong conte
ghierich	auaricieur	i. grauinne	one contesse
ghierighe	auaricieuse	i. ghebuere	ong voisin
ghierichept	auarice	i. gheuader	ong compere
gram	courrouce	i. goutmit	ong orfeure
gramschap	ire	i. gordel	one cainture
gramschap	courroux	i. ganck	one allee
ghelone	sain	Gordinen	des gordines
gherasch	rade	Geloutē vleesch	de la chair salee
groot man	grand homme	i. ghepte	one chieure
groot wijf	grand femme	i. grootuader	ong grand pere
ghebaerlijck	a plain	i. grootmoeder	one grandmere
grootelijck	grandement	i. Sod	ong Dieu
ghemeyn	commun	garen	du fil
ghemeyne	commune	i. ghelas	ong voirre
ghemeynlijck	communement	i. glaes venster	one voirriere
groothept	grandeur	i. galghe	ong gibet
i. ghelaet	ong semblant	i. gat	ong trou
ghestadich	constant	i. gat	ong pertuis
ghestadighe	constante	i. gapaert	ong bepeur
ghestadichept	constance	dat ghelooue	la creance
ghetrouwe	leal	gherste	de lorge
ghetrouhept	leaulte	i. gherechte	one met
getrouwelijck	lealement	dat gheberchte	la montaine
gheluck	ong heur	i. ghebet	one oraison
gheluckich	heureux	i. gheest	ong esprit
gheluckighe	heureuse	gheselschap	one cōpaignie
gheerne	volentier	goudt	de lor
gheensins	nullement	i. graet	one arelque
ghemeynschap	communio	i. gracht	one fosse
ghebenedijt	beneict	i. grauer.	ong fosseur.
gheheel	entier		
ghebrant	bruste		
ghebraet	rosti		

H Elpen
hebben

onder
audie

e
te
ere
te
e
alee
ere
te

hellen	accoler	hart vleesch	dure chaire
haesten	haster	hardicheyt	durete
helen	celer	hardelijck	durement
hellen	embrasser	heden	aujourdhuy
hopen	esperer	heden meer	mehuy
hinderen	greuer	hol	ereu
haghelen	grefler	heden morghen	au iourhuy au
herberghen	loger	hoe	commēt (matin
houwen	marier	hoe dan	cōment doncqs
handelen	manier	hoe ist	comment est ce
hanghen	pendre	hier	cy
halen	querre	hier	icy
hercleeden	reueftic	hoe veel	combien
herdoen	refaire	het betaemt	il affiert
haten	hair	een huwelijck	ong mariage
hantghiften	estriner	hy is hier	il est cy
hoesten	touffir	herwaert	deca
hooren	ouir	haer	elle
heeten	appeller	honghere	fain
hueren	louer	hem	luy
¶ Huesch	courtoix	half	demp
huesche	courtoise	henlieden	eulx
hueschelijck	courtoisement	hier toe	a cecy
huesheyt	courtoisie	die helft	la moitie
herde goet	tresbon	heplich	sainct
hoouerdich	orgueilleux	¶ Een hondert	ong cent
hoouerdighe	orgueilleuse	een hertoghe	ong duc
hoouerdie	orgueil	een hertoginne	une duchesse
hoouerdelijck	orgueilleusemēt	een heere	ong seigneur
haestich	hastif	een halscleet	ong colier
haestelijck	hastiuement	een huycke	une hucque
hooghe	haul	een hoet	ong chapeau
hooghe	haulte	een hantdwale	une touaille
hoocheyt	haulteur	een hemde	une chemise
hoochlijck	haultement	een hooft	une teste
hart broot	dur pain	een hooftdoeck	une courechief

H

een handt	ung main	een hangman	ung pendeur
i. hooftpuelue	ung cheuet	hopinaent.	iullet.
een huys	une maison		
een heymelijck	une retraict	I nghen	Chasser
een hanghiser	une poitiere	ingaeu	entrer
een hanghel	une crameille	inhouden	contenir
een haspel	ung haspele	inlappen	endormir
hauere	de lauaitie	insluyten	enfermer
hop	du foin	int ghemoet co-	rencontrer
een hamel	ung mouton	in ommacht val	palmer
een hert	ung cerf	in laten	(ten) laisser dedens
een helpe	ung i umbon	iocken	eschauvier
een hase	ung lieure	I aerlijcx	par an
een haesewint	ung leurier	iaerlijcx	annuellement
een hont	ung chein	ich	ie
een hinne	une gelinne	ionck	ieuse
die helle	lenfer	ionckheyt	ieunesse
den hemel	le ciel	idel	vain
een hals	ung col	idelheyt	vaine
die hersenen	la ceruelle	idel glorie	vaine gloire
een haer	ung cheuen	in	en
haren	des cheueur	iaet	oup
een hulle	ung chatuant	een iode	ung iuis
een hantschoen	ung gant	in dien	au cas
een hamer	ung marteau	een iaer	ung an
hout	du bois	een iagher	ung chasseur
henegouwe	hapnault	de iacht	la chasse
hoenderen	des pouling	een enghel	ung angel
een herberghe	ung logis	enghelant	angleterre
een hane	ung cocq	een enghelsche	ung anglois
een hof	ung iardin	een ionckvrou	ung damoiselle
huptraet	melnaige	ijlere	du fer
een hoop	ung mouceau	ijs	de la glace
een huyc	une peau	het inghewant	les entrailles
een haghe	une hape	inckel	saingle
een haeck	ung hauet	incc	del encre

een fonteyne
item dat.

ii

B Jelen
kieslen

ketelen
kinderen baren

knielen

knoopen

knemen

knaghen

kennen

konnen

keeren

knauwen

knippen

kijuen

De haken

kancel

een kele

een ketel

een kepler

een keplerinne

een keerse

een kam

een kerse

een kerche

een kelder

een kerf

een kelck

een kinne

een kiecken

een knape

een kueckene

een kersten

kerstenheyt

ving damoiseau
item que.

Choisir

eslire

chatouillier

enfanter

a genouillier

nouer

pigner

ronger

cognoistre

scauoir

tourner

macher

pincer

tencer

les ioues

canelle

une gorge

ving chaudron

ving empereur

une emperire

une chandelle

ving pigne

une cherise

une eglise

ving celier

une taille

ving calice

ving menton

ving pouchin

ving varlet

une cuisinne

ving crestien

crestiente

de knien

een kermisse

een kiste

een kint

kinderen

de kersmisse

l

L Eren
loopen

laten weten

ligghen

lijnten

laden

logeren

lepden

lieghen

lijden

leenen

lachen

lupden

leuen

lupsteren

leueren

laten

leken

louen

Licht

lichte

lichtelijck

leelijck

leelijcke

leelijcken

lecker

leckere

leckerlijck

leckerheyt

les genouls

une dedicaſſe

ving couffre

ving efant

les enfans

le noel

aprendre

courir

laisſer ſcanſe

concher

coller

cherger

logier

mener

mentir

paſſer / endurer

preſter

rire

ſonner

viure

eſcouter

liurer

laisſer

de gouſter

louer

legier

legiere

legierement

laid

laide

laidement

glout

gloute

gloutement

gloutonie

H ij

loos
loose
loosheit
looslyck
laest
laeste
laestwerf
lanck
langhe
i. luttel
loumaent
i. lust
i. leeder
i. laken
i. lynwaet
i. lepel
i. lepel
i. lausot
i. lesse
i. lammeken
i. leeu
i. lups
i. leewerck
delucht
leersen
i. lanteerne
i. lap
i. lant
de leden
de leuer
de longher
de lendenen
de lippen
de linten
i. legpiminch
i. lichaem

fin
finne
finness
finnement
dernier
derniere
derniere fois
long
longue
vng pen
ianuier
vng desir
vne eschelle
vng drap
vne toille
vne louche
vne culiere
vng lanoir
vne lechon
vng aigneau
vng lion
vng poul
vne alouette
lair
des houleaus
vne lanterne
i. tacon ou tasse
vng paps (au
les membres
le foye
la ratte
les rains
les leures
le printemps
vng geeton
vng corps

i. licht
i. lollepot
i. lape
loot

M ⁱⁿinnen
maken
minderen
mouwen
mercken
mildoen
mancken
moeten
missen
meynen
meesteren
meten
menghen
manghelen
moghen
mercken
malen
metten
murmureren
Men
minlyck
minlychept
minne
milde
mildelyck
milychept
middelbaer
middelbare
middellyck
my
mijn

vne lumiere
i. pot couuoit
vne lapette
du plomb

Mymex
faire
amouindrir
amollir
auiser
mefaire
clochier
falloir
fallir
cuider
mediciner
mesurer
mesler
changer
pouvoir
auiser
mouldre
massonner
murmurer
ou
ampable
ampablette
amour
large
largement
largesse
mopen
moyenne
moyennement
mop
mon/ma/mes

le
ette
b

magher
 magherlijck
 mop man
 mop wijf
 moruwe
 moruwe
 moruwelijck
 morghen
 messchien
 meer
 min
 maer
 menich
 menichwerf
 minder
 moede
 moede
 moethept
 die meerte
 maendach
 maeschap
 mal
 de mep
 midts
Een mes
 een mesmaker
 een metser
 een munte
 een munter
 een makelaer
 een mantel
 mostaert
 een merie
 een mupl
 een mol
 sen mups

maigre
 maigrement
 iolp homme
 iolp femme
 mol
 molle
 mollement
 demain
 par aduventure
 plus
 moins
 mais
 plusieurs
 plusieurs fois
 moindre
 la;
 lasse
 lasseure
 le mars
 lundy
 parente
 fol
 le may
 par ny
 vng couteau
 vng coucellier
 vng masson
 vne monnope
 i. monnopeur
 vng courtir
 vng manteau
 de la moustarde
 vne iument
 vng mulet
 vng fouant
 vne fois

mstochelen
 melck
 mispelen
 i. mutsaert
 i. mercgraue
 i. maecht
 i. maecht
 i. mont
 i. man
 i. moninck
 i. maent
 die maghe
 een mate
 een muer
 een merct
 een male
 een maeltijt
 een mensch
 een meester
 een molen
 meel
 een molenaer
 een mepere
 een myle
 mist
 een moerbom
 een moordenaer
A
Daken
 naepen
 naghelen
 noemen
 nielen
 neuelen
 nypen
 nooden

des moules
 du laict
 des nesples
 vng fagot
 vng marquis
 vne pucelle
 vne vierge
 vne bouche
 vng homme
 vng mopyne
 vne mois
 le stomach
 vne mesure
 vng mur
 vng marchiet
 vne malette
 vng repas
 vne personne
 vng maistre
 vng moulin
 de la farine
 vng monnier
 vne fourmis
 vne lieue
 bruine
 vng mourir
 vng murdric
A
 procher
 couldre
 clouer
 nommer
 ester nuer
 bruiner
 pincer
 inuiter

nemen
nae noen eten
nijghen
nadt maecken
nestelen
Roch
nijdich
nijdighe
nijdicheyt
nijt
naest
naeste
nien
nieuwe
nieumaren
nieuwelijck
neerstich
neerstighe
neerstelijck
neersticheyt
neder
neder
ny
neent
nerghens
niet
ny voordaen
ny voordaen
nochtans
noyt
naecht
neghen
neghenthiene
neghentich
niemandt
een naem

prendre
ressiner
enciner
mouillier
lennir
encoire
enuieur
enuieuse
enuieusete
enuye
prochain
prochainne
nouveau
nouuelle
nouvelles
nouuellement
diligent
diligente
diligemment
diligence
bas
basse
maintenant
nenny
nulle part
point/riens
dorefnauant
desormais
toute fois
oncques
nud
neuf
dirneuf
nonante
nullap
vng nom

een nachtegael
een nauel
een naghel
i. nagel der hant
een nacht
een nestelijck
een naelde
een nap
een netele
een neue
een niere
een nichte
een nuese
de nuesgaten
een note.
vng rouffignat
vng bondinne
vng clou
vne ongle
vng nuyct
vng esguillette
vne esguille
vne coupe
vne cortpe
vng cousin
vng rongnon
vne cousinne
vng nez
les narinnes
vne noir.

O **R**isteken
de keerse
ontbieten
ontsien
onthanghen
ontdoen
ontcleeden
ontnaghelen
onthechten
ontrekenen
onthouden
ontgorden
onteruen
onthalsen
ontleggghen
ondersoecken
ontghinnen
ontleenen
ontsteken
ontvolen
klusmer
la chandelle
desuner
doubter
despendre
desfaire
desuestir
descluer
destacher
fourcouter
detenir
descaindre
desjeriter
decoler
escondire
enquerre
entamer
emprunter
espendre
eschaper

...dine
e
et
illette
le

onderhouwen	entretenir	oude	ancien
onder wijlen	enseigner	oudenis	vielleffe
opstaen	leuer	oudthept	vielleffe
opheffen	leuer	oorcondighen	publicer
openbaren	manifesteer	onderdanich	obeissant
opgaen	monter	oncupsch	luxurieur
ontbieden	mander	oncupsche	luxurieuse
ond danich sijn	estre obieffant	oncupshept	luxure
opendoen	ouuric	oncupschelijck	luxurieuſemēt
ontfanghen	recepvoir	onwetende	non ſcachant
onderhouden	ſouſtenir	ouer	oultre
onderstellen	ſoumettre	ouerlanck	piecea (ment
ouergheuen	vommir	ouerlanck	paſſe langue
ouergheuen	rendre	onlanck	briefuement
ontlegghen	denier	ontrent	vers
ontbinden	deſſier	ontrent	enupron
ontloopen	enſup	om	pour
omkeeren	retourner	om des wille	pourtant
omgaen	aller au toner	oorlof	ronge licence
ouergaen	paſſer oultre	onder	deſſoubz
orboeren	vſer	oft	ſy ou
oordeelen	ſuger	oock	auffy
omringhen	enuirdnner	ommertoes	deſia
ouerbliuen	reſter	october	octob: e
ouerdencken	rapanter	onleker	incertain
ontneſtelen	deſſennir	onledich	embefoigne
ontdecken	deſcouurir	onmoghelijck	impoſſible
ontlaſten	deſcherger	oneffen	imperier
oorloghen	guerropen	oneffen	malonnv
onder winden	mefler / entre	een os	ung beuf
	(mettre	een ooghe	ung oeil
ootmaedighen	humilier	een orghel	unes orgues
ontmoeten	recontrer	die ooghen	les peulx
ontnarpen	deſcoudre	een oore	une oreille
Enghefont	mal ſain	olpe	del huple
oudt	viel	een ouen	ung four

ossen vleesch	chair de beuf	een paer	une paire
oorcuffens	des oreilliers	een peert	ung cheual
een once	une once	pampier	du papier
een ontfangher	i. recepueur	parchement	du parchemin
een obligatie	une obligation	een pastep	ung paste
een oorlaecke	une occasion	een pack	ung fardeau
een oorloghe	une guerre	een packer	ung fardeleur
een oorspronck.	ung sourgeon.	een panne	une paielle

P

P apen	Alouffric	een priester	une plume
plucken	apaifer	een penninck	ung prestre
pepfen	ceuilleier	een peeter	ung denier
packen	penfer	petercelie	ung parin
preken	fardelel	een peere	du perlin
priften	prefer	een perlick	une poire
puntten	puler	peper	une peifche
paueren	imprimer	een pinte	du poivre
piffen	pauer	een pilaer	une pinte
proeuen	piffen	een pilpot	ung pilier
proeuen	effayer	een platin	i. pot piffoir
pronunciieren	efprouuer	een pont	ung patin
planten	pronuncer	een pot	une liure
pleghen	planter	een poorte	ung pot
plaghen	acouftumer	een poorte	une porte
pinen	pugnir	een potijer	une potiere
prefteren	gehennet	een put	ung puit
perfeuereren	prefter	pottaige	du pottaige
paufen	perfeuerer	een predicaer	ung preicheur
proncken	pofer	een pinsoen	ung painfon
proffereren	simpler	een pant	ung gaige
plat	profferer	een peerboom	ung poirier
puer	plat	prupmen	des pronnes
pafulijck	pur	penfen	des tripes
een paus	parfiblement	een pennemes.	ung quennuet.
die paelfchen	ung pape	Q uften	Q uiter
	les palques	quellen	traueiller

quetten
quellen.
Quaet
quaet
quade
quaetheyt
qualijck
een quartier
een quachel
een quareel
een quaertspel
een quitancie
quic siluere.

R

Raden
rechten
repnighen
repfen
roepen
rapen
regghenen
rekenen
riecken
rotten
regneren
regeren
rusten
rootworden
roeren
roouen
roepen
roepen
rommelen
Repn
repne

blesser
facher
mauluais
mal
mauluaife
malice
mauluaifemēt
vng quartier
vne quaille
vng quareau
i. ieu de quartes
vne quitance
ou vif argent.

Cheualcher
conseillier
dresser
nectoper
cheminer
rimer
receuillier
plouuoir
compter
odozer
pouuir
regner
gouuerner
reposer
rougier
remuer
raspiner
appeller
hucher
cabucquer
net
nette

repnichete
repnlijck
rijck
rijckdom
rijckdom
rijckelijck
rasch
rasschelijck
rupde
rupdelijck
ront
rondelijck
recht
rechte
rechtueerdich
rechtueerdich
rechtueerdelick
rechteuort
rijp
i. rooster
i. roock
rogghe
rapen
i. roche
i. raue
i. repgher
i. rechter
rosinen
een roosboom
i. ridder
i. roede
i. riem
i. rugghe
een rupse
een riet
een regghen

nettete
nettement
rijck
richesse
cheuance
richement
rade
radement
rude
rudement
rond
rondement
droict
droicte
iuste
droicturier
iustement
tout maintenāt
meur
vng greil
vne fumee
soille
des naueaulx
vne rape
vng corbeau
vng hairon
vng iuge
des raisins
vng rosier
vng cheualier
vne verge
vne cainture
vng dos
vng honnine
vng roseau
vne pluye

R

een religioes
een reghel
een ribbe
een reden
een rinck
root
een roose
een roeper
een roof
een reghenback
een ruese
een ratte.

S

Sapen
Sitten
Stelen
Stupuen
Stooten
Smijten
Scheeren
Spouwen
Soecken
Sudenens eten
Slaunts eten
Schrijuen
Storten
Stoppen
Stouen
Schupmen
Sparen
Schuldich zyn
Schijnen
Schimmelen
Segghen
Spellen
Sieden

ung religieus
ung riglet
vne coste
vne raison
ung anneau
rouge
vne rose
vne hucheur
ung larcin
vne cisterne
ung gigant
ung rat.

Dormir
Seoir
desrober
pouldier
bouter
battre
barbier
cracher
cherchier
disner
souper
escripre
espondre
estouper
estuuer
esumer
esparnier
devoir
luire
muispr
dire
espellir
boulic

singhen
smecken
sorghen hebben
snitten
swellen
schouwen
stampen
sepnden
saluen
stofferen
smeden
slaen
smelten
spinnen
smaken
suchten
suppen
schamen
spelen
sweeren
steken
steruen
splijten
spieghele
swemmen
schicken
supueren
schellen
schilderen
stincken
scheppen
souten
springhen
sopen
sincken
suyten

chanter
flatter
auoir soing
amouchier
enfler
eschener
estamper
enuoper
oindre
estoffer
forgier
frapper
fondre
filler
fauorer
gemir
humer
hontir
iouer
iurer
ioster
mourir
fendre
mirer
maiger
ordonner
purger
peler
poudre
puir
puiser
saller
sauter
semer
aualler
fermer

Saghen
Seghelen
snijden
snijden
spreken
schieten
suchelen
swijghen
spannen
smetten
sneppen
schencken
sien
supghen
sondighen
smeeren
smouten
sincken
schooren
schueren
Soec
soete
soetheyt
soetelijck
swaer
swaer
swaerheyt
swaerlijck
schoon
schoone
schoonheyt
schoonlijck
sieck
siecheyt
schorst
snottich

soyer
seillier
taillier
trenchier
parler
tirer
tresbucher
taire
tendre
tachier
traumer
verser
veoir
suchier
pecher
oindre
engrasser
enfondre
descirer
escurer
doulc
doulce
doulceur
doulcement
pesant
pesant difficile
pesandeur
pesantement
beau
belle
beaulte
bellement
malade
maladie
roigneur
morneux

stom
stomme
schorste
sot
sotte
sotternie
sottelijck
stout
stoute
stoutheyt
stoutelijck
swaermoedich
swaerlijck
smal
smallijck
selue
sommighe
sonthts
scherp
scherp
stijck
stijlijck
sonder v
sint ghister
supuer
supuer
siet hier
siet daer
saterdach
schalck
nap
sondach
sorgh
sorchuuldich
sprockelle
selden

muet
mulle
roigneuse
fol/sot
falle/sotte
folie/sotte
follement
hardy
hardye
hardiesse
hardiment
fadde
faddement
estroit
estroitement
mesme
aucuns
aucune fois
poindant
agu
fange
roidement
sans vous
de puis hier
net
pur
vopez cy
vopez la
sammedy
subtil
foible
dimenche
soing
soigneur
feburier
peusouuent

ling
hier
e

Saghen
Seghelen
snijden
snijden
spreken
schieten
suchelen
swijghen
spannen
smetten
sleppen
schencken
sien
supghen
sondighen
smeeren
smouten
sincken
schoren
schueren
Soet
soete
soetheyt
soetelijck
swaer
swaer
swaerheyt
swaerlijck
schoon
schoone
schoonheyt
schoonlijck
sieck
siecheyt
schorst
snottich

soyer
seillier
taillier
trenchier
parler
tirer
tres bucher
taire
tendre
tachier
trainner
verser
veoir
suchier
pecher
oindre
engrasser
enfondre
descirer
escurer
doulc
doulce
doulceur
doulcement
pesant
pesant difficile
pesandeur
pesantement
beau
belle
beaulte
bellement
malade
maladie
roigneur
morueux

stom
stomme
schorste
sot
sotte
sotternie
sottelijck
stout
stoute
stoutheyt
stoutelijck
swaermoedich
swaerlijck
smal
smallijck
selue
sommighe
sonticht
scherp
scherp
stijck
stijlijck
sonder v
sint ghister
supuer
supuer
siet hier
siet daer
saterdach
schalck
slap
sondach
sorghe
sorchuuldich
sprockelle
selden

muet
mulle
roigneuse
fol/sot
falle/sotte
folie/sotie
follement
hardp
hardpe
hardiessie
hardiment
fadde
faddement
estroit
estroitement
mesme
aulcuns
aucune fois
poindant
agu
fange
roidement
sans vous
de puis hier
net
pur
vopez cy
vopez la
sammedy
subtil
foible
dimenche
soing
soigneur
feburier
peusouent

stof	poultre	een stuer	ving estoirgeon
sterck	fort	een salme	ving saulmon
stercheyt	force	een scheluisch	ving esclefin
swart	noir	een snoeck	ving brochet
suert	sur/aigre	een sperwer	ving espruuer
syn	son/sa/ses	een swaen	ving cigne
sp	il;/elle	een swalue	une arondelle
selue	mesme	een schee	une gaine
een sangher	ving chantre	een schip	une nauire
een schoutet	ving escoutette	sout	du sel
een schepen	ving escheuin	soufraen	du saffran
i. schijwercker	ving escrinier	een suppen	ving chandeaue
een sloetmaker	ving serurier	supcker	du sucre
een smit	ving mareschal	stekelbesien	grouselles
een schijuer	ving escripuent	sneeu	de la neige
een schipper	ving maronier	die sonne	le soleil
een spenne	ving siege	een sterre	une estoille
een sale	une salle	socken	des chaucons
een stal	une estable	napelaken	des lincenlx
een spit	ving hate	een schotel	une escuelle
een schuppe	ving rufleau	een sout vat	une salliere
een spinrock	ving quenouille	een seruette	une seruiette
een spille	ving fuseau	een steen	une pierre
een strate	une rue	een stoel	une chapere
een scriftoris	une escriptoire	een spieghel	ving miroir
saue	de la sauge	een snuetel	une clef
surckel	de la surelle	een spelle	une espingle
stroo	de lestrain	een schoen	ving soulier
spijse	de la viande	schoenen	des souliers
een schouwer	une espaule	een scho:shaeck	une agrappe
een schenckel	ving musteau	i. keer snutter	une muchette
een stuck	une piece	een stichel	une passaige
een schaep	une brebis	een saet	une semence
een sinme	ving singe	een sack	ving sacq
een slanghe	une couleure	salaet	de la salade
een flecke	ving limasson	een schuere	une grange

een scraghe	vne cresteau	termineren	terminer
een schole	vne escole	tupghen	tesmoigner
schupm	de lescume	te niet doen	anchiller
een schipman	vng nauieur	toebehooren	aperceire
een schoemaker	vng corduanier	tooghen	montrer
een sonde	vne peche	troetelen	affotter
een spel	vng ieu	troosten	conforter
een speelman	vng ioueur	T raech	P iche
een stemme	vne voix	traech	parelleur
een stadt	vne ville	traghe	parelleuse
een stede	vne place	traechteyt	pacelle
stanch	puantise	te luttel	trop peu
een stegher	vng degre	te veel	trop
een stock	vng baston	te vroech	trop tempré
een stelte	vne eschaiche	te spade	trop tard
een steert	vng queue	toornich	courouche
een stopsel.	vng estoupoir.	toornighe	courouchee

T

T recken	Tirer	tlauonts	tlauonts	au vespre
tellen	compter	tlauonts eten	tlauonts	du nuyt
timmeren	charpenter	tephenen	tlnoenens	du matin
tonnen	entonner	tasten	terstont	a nonne
tupghen	prouuer	trouwen	te gader	tantost
tlauonts eten	souper	troosten	te wat saecke	ensamble
tephenen	signer	tupfchen	tot	a quelle cause
tasten	taster	toeuen	ten si dat	iulque
trouwen	fianchier	te doen	te Brugghe	sp ce nest que
troosten	conforter	temmen	te wat vre	a Bruges
tupfchen	haleter	terden	een tijt	a quelle heure
toeuen	attendre	terden	te samen	vng temps
te doen	a faire	tupmelen	teghen	ensemble
temmen	apriuiser	tempter	tis emmers	contre
terden	marchier		ten is	sp est
terden	passer		teten	non est
tupmelen	tumer		twee	a menger
tempter	tempter		thiene	deux
				dix

twaleue	doufe	mapmen	armee
twintich	vingt	vertroosten	reconforter
tachtentich	huytante	voesteren	alaicter
de tanden	les dens	verberghen	mucher
de teenen	les orteaux	verfoeten	adulciee
i. timmerman	i. charpentier	vergaderen	assemblee
een rijke	ving cutis	voorderen	auancher
een tafele	vne table	verlekeren	affetter
een telioore	ving trenchoir	voeghen	taindre
een trappe	vne montee	wen	tistre
een toren	vne tour	wtghen	donner de hors
een tanghe	vne estanaille	wtghen	alouer
terwe	du fourment	verlieren	auiser
touen	des tourbes	vloeken	mauldire
een tabbaert	vne robe	vanghen	prendre
een tonghe	ving langue	verwijlen	iuger
therete	le cueur	wiffelen	changer
tichyelen	des tieules	wetten	esguiser
teya	de estain	witten	blanchie
En tack	vne branche	verroeren	bougiee
En taerte	vne tarte	wieghen	bercher
een termijn	ving terme	wepden	paistre
temine	priue	wien	benic
een tinne pot	i. pot de stain	wiffelen	changer
thijf	le corps	vertooghen	remonstre
thooft	la teste	warmen	chauffer
thap:	les cheueulx	vechten	combatte
een tobbe	vne cuuelle	vercrighen	conquerre
een tortle	vne tortle	vasten	iulner
een trechter	i. entonnoir	wringhen	cordre
tfel	la peau	vallen	cheoir
twier.	la feu.	woonen	demurer
		vraghen	demande
		weeren	defendre
		verderuen	destruire
		verfteken	debouter

Veten
 willen
 verbepden

Scauoire
 vouloir
 attendre

twaleue	doufe	wapnen	armer
twintich	vingt	vertroosten	reconforter
tachtentich	huytante	voesteren	alaicter
de tanden	les dens	verberghen	micher
de teenen	les orteaur	verfoeten	adoulicier
i. timmerman	i. charpentier	vergaderen	assembler
een rijke	ung cutis	voorderen	auancher
een tafele	une table	verlekeren	asseurer
een teliooze	ung trenchoir	voeghen	tandre
een trappe	une montee	wen	tistre
een toren	une tour	wgheuen	donner de hors
een tanghe	une estanaille	wgheuen	alouer
terwe	du fourment	verlieren	auiser
comen	des tourbes	vloeken	mauldire
een tabbaert	une robe	vanghen	prendre
een tonghe	ung langue	verwijset	iuger
therre	le cueur	wisselen	changer
tichyelen	des tieules	wetten	esguiser
ten	de estain	witten	blanchir
en tack	une branche	verroeren	bougier
en taerte	une tarte	wieghen	bercher
een termijn	ung terme	wepden	paistre
temine	priue	wien	benir
een tinne pot	i. pot de stain	wisselen	changer
thijf	le corps	vertooghen	remonstre
thooft	la teste	warmen	chauffer
thapz	les cheueulx	vechten	combatre
een tobbe	une cuuelle	vercrighen	conquerre
een tortse	une tortse	valten	iulner
een trechter	i. entonnoir	winghen	cordre
tfel	la peau	vallen	cheoir
twier.	la feu.	woonen	demurer
		vraghen	demande
		weeren	defendre
		verderuen	destruire
		verstecken	debouter

V Deten
 U willen
 verbeyden

Scauoir
 vouloir
 attendre

werden
vergulden
verteren
wecken
verlaten
vermaden
vermanen
verdoemen
verstaen
verbliden
veruaren
vercrachten
verclaren
volghen
vollen
wijlen
verurenden
verluffen
verworghen
wesen
verwonderen
wijuen
voederen
verbeuren
wandelen
verderuen
voeden
wedden
winnen
vrielen
werpen
wtgaen
wtgaen
wasschen
verdrincken
wercken

deuenir
dozer
despendre
destempier
delaisser
despiser
ramenteuoir
damner
entendre
resiouir
espouenter
enforcer
declarer
supuir
emphire
ensigner
estrenger
estourdir
estrangler
estre
esmerueiller
frotter
fourer
fourfaire
poumener
gaster
nourrir
gaiger
gaigner
geller
gecter
issir
aller dehors
lauer
noper
ouurer

vertoornen
wechdoen
weenen
vercondighen
visschen
wech gaen
vergheuen
voldoen
voeden
voersien
verliesen
weghen
werpen
wt trecken
weder gheuen
vertroosten
vesten
verwijten
wederstaen
verbepden
wepgheren
versuchten
vaeck hebben
vinden
verschalcken
vermoeden
weruen
verdrieten
verslijten
verschrieken
visiteren
wtgaen
wapen
wreken
waken
vliegghen

offenser
oster
plourer
publier
pecher
aller enuoye
pardonner
parfaire
plover
pourueoir
perdre
peser
ruer
tirer dehors
rendre
reconforter
recorder
reprocher
resister
attendre
denper
sospirer
auoir sommeil
trouuer
tromper
lasser
tandre
enuyer
vser
tresailir
visiter
aller dehors
venter
venger
veiller
voler

verwinnen
vaghē
verbranden
verurteilen
verbueren
vergheten
vresen
¶ Voordeel
vrient
vriendinne
vriendelijck
vroom
vroomheyt
vromelijck
wijs
wijsheyt
wijfelijck
viere
vierecant
viue
vijftiene
vijftich
vileynschap
van
vanden
wat
wien is dat
wat dinck
vele
vol
volcomelijck
wie
wiep
waen
waer toe
waer omme

vainere
nectoper
brusler
engeller
fourfaire
oublier
craindre
auantage
amp
ampe
amourue semēt
vaillant
vaillantise
vaillantement
sage
sagelle
sagement
quatre
quatre
cinq
quinse
cinquante
vilonnye
de
du
que
a qui est ce
quelle chose
beaucoup
plain
plainnement
qui
a qui
dou
a quoy
pour quoy

welck
waer mede
wonderlijck
wonderlijck
wonderlijke
wandelbaer
wanchelbaer
vroet
wonder
vroetheyt
wel
wel vroech
voor v
wte
waer gady
waen sidy
vlues
verre
waer
waerom
waer af
want
voor hoe veel
die winter
vrolijck
woonsdach
wedemaent
wit
wilde
wy
uwe
vuypl
vuylijck
¶ Een wijf
een voorhoofst
een vingher

le quel
a tout quoy
merueilleux
merueilleuse
merueilleuse
châgeable (mēt
spche
merueille
spchee
bien
bien temps
deuant vous
dehors
ou allez vous
dont estes vous
hastiuement
loing
ou
pour quoy
de quoy
car
pour combien
lpuer
iopeule
merquedp
iuing
blanc
sauuaige
nous
vostre
ord
ordement
vne femme
vng front
vng doy

vinghere	des doit	die wolcken	les nues
waer	viap	het vaghewier	le purgatoire
een voet	ung pied	een vier	ung feu
voeten	des piedz	het vier	le feu
een weduwe	une vesue	een wijngaert	une vigne
een waghenaere	ung chartier	een wilghe	une saule
eē wagemaker	ung carlier	een vlierboom	une sephuch
i. wapenmaker	ung armopeur	een vader	ung pere
een weuer	ung tisserant	die vensteren	les fenestres
eē vettewarier	ung grassier	een waterpot	une esgulere
een verwer	ung taincturier	een voghel	ung opseau
een waper	une euentoper	water	de leaue
i. watermolen	molin a leaue	een vierendeel	ung quartron
een wintmolen	molin a vent	een visch	ung poisson
een voorschoot	une escourceut	een vleeshups	ung boucherie
een voetbanck	i. marchepied	een vangenisse	une prison
een wambeps	i. pourpoint	een vercken	ung pourceau
een voester	une nourrice	een weke	une sepmaine
een vadt	ung tonneau	wolle	de la laine
een wint	ung vent	een weert	ung hoste
een water	une eaue	een weerdinne	une hostesse
vleesch	de la chair	een wortel	une racine
een wolf	ung loup	een winckel	une bouticle
een worm	ung ver	Vlaenderen	Flandries
een vorsch	ung raine	een vlaminc	ung flameng
een vloot	une pulce	een voetwech	une piesente
worsten	des saulcices	een voedere	une fouroure
waermoes	de la poree	een voume	une fourme
vlaeyen	des flans	vidach	vendredp
wafelen	des gauffres	een vre	une heure
vighen	des figues	een vreck	une cice
wijn	du vin	vrede	pair
wasch	de la cire	een wepde.	une pasture.

O Om perfectelijck Franchops te leeren lesen.
 Om perfectelijck Franchops te leeren lesen / is te wetē datter

veel letteren zijn diemen in sommige woordē niet heel pronuncie-
ren en mach/ en in sommighe woordē gheensins. Want daer doer
coemst meerder soetic/ lichticheyt en cortheyt. Nochtān moet
men de voorschreue letteren schrijue om veel redenen wille die te
lanck soude zijn om hier te schrijue. Daerom wille wi voorde pro-
cederen en hier sommighe regulē setten om te wetē wanneer men
de voorsede letterē achter late sal. Maer om dese voorsē regulen
wel te verstaen / so moetmē eerst weten tgene dat hier na volcht.

Nota tot onsen behoene en niet voordere / dat die letteren van
onsen a/b/c/ gedeylet zijn in letterē diemē vocalen heet / dat zijn die
vops makers ghelijck: zijn dese viue/a/e/i/o/u. En alle andere
wordē geheeten consonen oft medeluyders / want si bi hen seluen
gheenen vops en connē gemakē / maer si hebben haer geluyt op
die vijf vocalen/ ghelijck zijn b/c/d/f/g/h/k/l/m/n/p/q/r/s/t/x/z. En
desghelijcx wordē dese twee vocalen i/en u/ oock consonen en ver-
liesen haer macht wāneer si comen in een woort voor een vanden
anderē drie vocalē / oft voor haer seluē. Als hier iapins / viuat. ar.

Item van dese consonen zijnder twee die liquiden heeten als l
en r. Dit wel verstaen zijnde so beghinnen die regulen waer van
die eerste is.

Die eerste regule.

Om perfectelijck Franchops te lesen en te spreken : so moetmē
wel leeren pronuncieren dese vijf vocalen a/e/i/o/u/ als de Fran-
copsen doen / ende desghelijcx alle consonen en syllaben die haer
gheluydt op haer hebben.

Die tweede regule.

Nota wanneer datter een woort coemst waer van die leste let-
ter een consona is / en het nauvolghende woort beghint oock met
een consona / altoos die consona vandē voorstē woorde moet ver-
sweghen zijn / al coemter drie oft viere sulcke woorden / oft meer
achter een als hier: Vous manez faict grand tort / quant vous ma-
nez prins mes liures. Alle die leste letteren van dese voorsede
woordē moetē verswegen zijn wtgenomen twee. Te weten: van
tort wāmen daer rust en s van liures / wāt na s / en coept gheen
consona. Dese regule heeft drie exceptien. **Die eerste exceptie.**
Van dese regule worden wtgenomen consonen van woordē daer
men op rust als men leest / gelijc voorsēpt is van tort want daermē
rust men niet pronuncieren die leste letteren. **Die .ij. exceptie.**

Item wanneer de leste lettere vanden woorden is een van dese twee liquiden l / oft r / als hier : mette; le sel premier sur la table / hier l / van sel coemt voor: p / van premier / en r / van premier coemt voor: l van sur / ende r van sur voor: l van la / ende nochtans pronuncieertmen se al.

Die derde exceptie.

Item wanneer si coemt int eynde van namen veel dingen beteekende als hier: Jay trouue les liures de Pierre / hier s van liures wordt gepronuncieert: hoe wel datter een ander consona volcht / want liures beteekent veel boecken.

Die der regule.

Item wanneer st / coët na a / in een woort / s wordt gepronuncieert als astrologue / pasteur / chaste. Utgenomē hastif / haster / gaster / taster / chaister / daermen s niet en pronuncieert.

Die.iiij. regule.

Item wanneer st coemt na l / en pronuncieertmē niet. Als estrēger / prester / feste / cest / est / utgenomen manifest / estimer / estime / reste / peste / protester / molester / predestiner / honneste / des honneste / des honnestement: daermen s pronuncieert.

Die vijfde regule.

Item wanneer st coemt na i / men pronuncieert s: Als distance / histoire / cesterne / r̄. Utghenomen maistre / paistre / eglise / cloistre.

Oock wanneer st deynde vanden woorte is: als delst / fist / voulist / daer en pronuncieertmen s niet.

Die sesste regule.

Item wanneer st coët na o / s en wordt niet ghepronuncieert / als nostre / hoste / sera tantost apostre: luttel utghenomē / le roy coste / postule / destre / pote / r̄ apostole / apostolicque / obstine / obstination.

Die seuenste regule.

Item wanneer st coemt na u / s wordt ghepronuncieert: als iuste / iustice / luttel utghenomen met coutume acoustumee.

Die achtste regule.

Item s voor c / l / m / n / p / in een woort en wordt niet heel wt ghepronuncieert.

Voor: c ende na e / als escheuer / escheuin / escumer / escouter.

Voor: l / als malle / passe / meller / eslire / ylle / brusler.

Voor: m / als pasmer / meime / tesmoung / abisme.

Voor: u / als chesne / asne / fresne / iansne / melnaige.

Voor: p / als aspre / espaule / esprit / esprouer / luttel utghenomē met crispin / crispinian / prosperite / prosperer / esprituel / disputer.

Die neghenste regule.

Item nae au / ou en eu / en pronuncieertmen niet l / als aultre / aultrement / hault / moult / ceulx / eulx.

Die thiende regule.

Nota dat die vocael e/wordt in twee maniere gepronuncieert/
 Wāt int eynde vā sommige woordē wordt si volcomelijc ghepro-
 nuncieert als oft si alleen ware: oock wat lettere datter na coe me
 ghelijck in dese nauolghende woorden: Verite/charite/liberalite/
 auctorite/humanite/bonte/sante/aduersite. x̄. Exēple. Verite est
 bonne dicte. Charite a son prochain/ Liberalite vault mieulx q̄. x̄.
En int eynde van sommige woordē wordt e onvolcomelijc
 pronuncieert en niet oft si alleen ware. En dan wāneer datter ghe
 ander woort coēt daer vā die eerste lettere een vā dese vijf vocale/
 a/e/i/o/u/is/so en wort si niet gepronuncieert/maer die syllabe die
 op e vallen sou de valt op dander nauolgende vocael. Ghelijck de
 se/bonne/belle/pomme/femme/homme/ie vous donne vne. Ex-
 emple. Vne aultre/enseigne/pserap/vng liure/ou vne vsance. Et
 le est bonne a manger/belle a veoir x̄. In dese voorschreuen exem-
 pelen en wordt nergheens gheen sins ghepronuncieert.

Die elfste regule.

Itē voor dese walsche syllaben/qua/que/quip/ pronuncieertmē
 ka/ke/ki. Exēple p quant alle; vous/que dictes vous/quip le dict.
Die twe lste regule. Item voor dese walsche syllabe gue pronun-
 cieertmen ghe. Exemple voor langue langhe/voor dague daghe/
 voor longuement longhement/voor bague baghe.

Inden eerstē soecht dat rijke **S**erchies premier le royaul-
 Gods/en;ijn rechtuaerdicheyt/ me de Dieu ⁊ sa iustice/ ⁊ toutes
 en alle ander dingē die v vā noo- aultres choses qui vo? soint ne-
 de ;ijn: sullen v toe gheworpen cessaires vous seront donnees.
 worden. **D**en Pater noster. **T**he Pater noster.

<p>Under onse die bist in die hemelen Gheheplicht worde dñnen naē Toecomende si ons dñn rijke Dñnen wille gheschiede Inder eerden als inden hemel Onse daghelijcx broot Gheeft ons huyden En vergheeft ons onse schulden</p>	<p>Nestre pere/qui es es cieulx Ton nom soit sanctifie Ton royaulme nous adulerne Ta volunte soit faicte Ninsy en la terre comme au ciel Nostre pain quotidian Donne nous au iourdhy Et nous pardonne noz debtes</p>
---	---

Also als wy vergheuen
onse schuldenaren
En en leyt ons niet in becoringhe.
Maer verlost ons
van quaden. Amen.

Den Aue Maria.

West ghegroet Maria
Vol van gracie
Die Heere is met dy
Ghebenedijt bistu bouen alle
vrouwen

Ende ghebenedijt is die vrucht
dijns lichaens Iesus Kps. Amē.

Die. xij. Articulen des geloofs.

Ic gelooue in God dē vader
almachtich

schepper des hemels en der aer-
En in Iesum Christum (den

sinen eerighen sone onsen heere
Die ontfanghen is

vanden heylighen Gheest
Gheborē wt die maget Maria

Die ghepassijt is
onder Poncio Pilato

Gecrupst gestoruen en begrauē
Hy daelde neder ter hellen

Des derden daechs
verrees hy vander doot

Hy is opgeclommen ten hemel
Hy sidt ter rechter handt Gods

zins vaders almachtich
Van daer sal hy weder comen

oordeelē die leuēde en die doodē.

Credo in spiritum.

Ic ghelooue
inden heylighen Gheest

ainsy que nous pardonnons
a noz debtours
Et ne nous induis point en tem-
ptation. Mais deliure nous
du mal. Amen.

De Aue Maria.

Sopez saluee Marie
Plaine de grace
Le seigneur est avec toy
Tu es benoicte sur toutes
femmes

Et benoist est le fruct
de ton ventre Iesu Christ. Amē.

De. xij. Articles de la foy.

Ic croy en Dieu le pere
tout puissant

createur du ciel & de la terre
Et en Iesu Christ

son filz unique nostre seigneur
Qui est conceu

du saint Esperit
Nai; de la vierge Marie

Qui a souffert
soub; Ponce Pilate

Crucifie mort & ensepuels
Il descendit aux enfers

Le tiers iour
resuscita des mort

Il est monte aux cieulx
Il siedt a la dextre de Dieu

le pere tout puissant
De la viendra il

iuger les vifz & les mortz.

Credo in spiritum.

Ic croy
au saint esperit

Die ghemeyne heylighe
kersten kerckie

Die ghemeynschap der heyligē

Die verghiffenisse der sonden

Die verrijfenisse des vleeschs

Ende dat eewighe leuen. Amē.

Deuteronomij. xi. Spreecht
die Heere God.

Siet ick stelle heden voor
uwen ooghen vermaledi-
dinghe / ist dat ghy niet ghehoor-
saem en zijt den gheboden des
Heeren ws Gods.

Die. x. gheboden die God
Moyse gaf. Exo. xx. cap.

Dat eerste ghebot.

Ich ben die Heere v God / ghy
en sult gheen ander goden voor
my hebben. Dat tweede.

Ghy en sult den naem des Hee-
ren ws Gods niet te vergheefs
ghebruycken. Dat derde.

Sijt ghedachtich dat ghy den
dach des sabaoths heylicht.

Dat vierde.

Ghy sult vad en moeder eere /
op dat ghy langhe leue moghet
opter aerden. Dat vyfste.

Ghy en sult niet dootslaen.

Dat sesste.

Ghy en sult gheē ouerspel doe.

Dat seuenste.

Ghy en sult niet stelen.

Dat achste.

Ghy en sult gheen valsche getuy-
ge spreken tegen uwen naesten.

La sainte
eglise Catholique

La communion des saintz

La remission des pechez

La resurrection du chair

Et la vie eternelle. Amen.

Le seigneur Dieu dict.
Deuteronomij. xi.

Begardez ie maiz au iour-
dhuy malediction deuant
vous veult si vous nestes obeis-
sans aux commandemēs du sei-
gneur vostre Dieu.

Les. x. commandemēs q Dieu
donna a Moysse. Exo. xx. cap.

Le premier commandement.

Je suis le seigneur ton Dieu / tu
nauras point aultres dieux de-
uant moy. Le second.

Tu ne prendras point le nom
de ton seigneur Dieu en vain.

Le troisieme.

Ayez souuenance de sanctifier
le iour du sabaoth.

Le quatrieme.

Honorez ton pere & ta mere af-
fin que tu soye de longue vie sus
la terre. Le cinquiesme.

Tu ne occiras point.

Le sixiesme.

Tu ne commettras point paill-
lardise. Le septiesme.

Tu ne desroberas point.

Le huitiesme.

Tu ne diras nul faulx tesmoin-
gnage contre ton prochain.

Dat neghenste.
Ghi en sult niet begheeren ws
naesten huys.

Dat thienste.
Ghi en sult niet begheeren ws
naesten wijf: noch sinen knecht:
noch sijn ioncwijf noch sinen of-
se / ezel / noch eenich dinck dat hi
heeft.

Benedicite.
Ood diet al heeft gemaect
seer goet
om ons / en al heeft ghebenedijt
heylighe ons spijse door sijn
woord soet.

Ons makēde in sijnē sone vbljht
Inden naem & des vaders
Vader anse die biste.

Aet drinct in vruchedē en bekēt
Dat god alleen goet / alle goet
sent. Amen. Die gracie.

Oede lof / danck beneden
als bouen
Diet al spijst / dwelc heeft wesen
ontfaen.

En voor al diet vast gheloouen
Door Ihesum Christum heeft al
voldaen. Amen. Vader onse.
Een vast ghelooue en xps vrede
Sy ons / ende alle onse vpanden
mede. A M E N.

Le neuiesme.
Tu ne conuoiter as point la
maison de ton prochain.

Le dixiesme.
Tu ne desireras poit la femme
de ton prochain ne son seruiteur
ne sa seruāte ne le beuf / ne l'asne /
ne aucune chose qui soit a luy.

La benedicite.
Dieu qui voulut moule
bon creer
pour nous tout par la bñdictiō
Nous doint de ses biens bien
vser.

Par Ihesu Christ en union
Au nom & du pere.
Nostre pere qui es.

Mengiez buuez recognoissant
Que tous biens sont de Dieu
venant. Amen. Les graces.

A Dieu le pere grace et
honneur.
Qui nourit tout ce / qu'il a
faict.

Et a tout croians de bon cuer
Par Ihesu Christ a tout satisf-
faict. Amen. Nostre pere.

Foy ferme a nous / en pair unis
Doint dieu / et a nous ennemis.

A M E N.

¶ Dit is gheuisfiteert tot Louen by den gheleerden
M. Peeter Curtius doctoor inder Sothept /
ende Prochiaen van sinte Peeters kercke.

¶ Sheprint Tautwerpen by Andries Tuberts.

Dat eerste capittel.

Hij seyt dat hi v spreken moet
Wel doet hem binnen comen
Mijn vrient coemyt binnen
Wie is daer binnen?
Iffer veel volcx?
Reent drie oft viere
God segghen
alle tgheselschap
Willecome Heyndrick
wat segdy goets?
Deeter mijn meester
heeft my hier ghesonden
v biddende dat v belieue
morghen te middaghe
met hem te comen eten
Hoe vaert mijn oom?
Hij vaert wel God danck
Ende alle zyn huyfghesin
Tis al in goeden punte
Dat hoor ick gaerne
maer ghy sult hem segghen
dat ick hem bedancke
met goeder herten
ende dat mi onmoghelijck is
te middaghe te comen
want ick ben
wt ghenoot
ouer vier daghen
ten ware dat
ick sonder gaen
maer ick sal tot hem comen
morghen nae noene
sonder eenighe faute
Wel ick salt hem segghen
God gheue v goeden nacht

Le premier chapitre.

Il dict qui luy fault parler a
P Bien faictes l'entrer (vous
Mon amy venez dedens
H Qui est la dedens?
pa il beaycop de gens?
Menny trois ou quatre
H Dieu benie
toute la compaignie
H Doyez bien venu
que dictes vous de bon?
H Pierre mon maistre
maicy enuoye
vous prier quil vous plaise
demain a midy
venir m'engager avecque luy
P Commēt se porte mon oncle?
H Il se porte bien Dieu mercy
P Et tout son mesnaige
H Tout est en bon point
P Cela oy ie volentier
mais vous luy direz
que ie le remercy
de bon cuer
et quil nest impossible
de venir a midy
car ie suis
inuite dehors
passe quatre iours
cy ce nestoit cela
ie prope
mais ie viendray a luy
demain apres midy
sans aucune faulte
H Bien ie luy diray
Dieu vous doint bon nuict

zy rech

L P13

de de documents

ote MY KBR dans le catalogue

ctions & recherche » → « Catalogue

MY KBR en haut, à droite

..... : 20192019), ou:.....

een scraghe
een schole
schuyt
een schipman
een schoemaker
een sonde
een spel
een speelman
een stemme
een stadt
een stede
stanch
een stegher
een stock
een stelte
een steert
een stopsel.

T

Taecken
tellen
timmeren
tonnen
tuyghen
tlaumonts eten
tephenen
tasten
trouwen
troosten
tuysschen
toeven
te doen
temmen
terden
terden
tuymelen
tempteren

une cresteau
une escole
de lescume
vng nauieur
vng corduanier
vne peche
vng ieu
vng ioneur
vne voir
vne ville
vne place
puantise
vng degre
vng baston
vne eschaiche
vng queue
vng estoupoir.

Tirer
compter
charpenter
entonner
prouuer
souper
signer
taster
fianchier
conforter
haleter
attendre
a faire
apriuiser
marchier
passer
tumer
tempter

termineren
tuyghen
te niet doen
toebehooren
tooghen
troetelen
troosten
Traech
traech
traghe
traecheyt
te luttel
te veel
te vroech
te spade
toornich
toornighe
tlaumonts
tlnachts
tlnorghens
tlnoenens
terstont
te gader
te wat saecke
tot
ten si dat
te Brugghe
te wat vie
een tijt
te samen
teghen
tis emmers
ten is
teten
twee
thiene

terminer
telmoigner
anchiller
aperienir
montrer
astotter
conforter
Triche
parelleur
parelleuse
passe
trop peu
trop
trop temps
trop tard
courouche
courouchee
au vespre
du nuyt
du matins
a nonne
tantost
ensamble
a quelle cause
iusque
sp ce nest que
a Bruges
a quelle heure
vng temps
ensemble
contre
sp est
non est
a menger
deux
dix

rechts
68

e documents

KBR da

z recherche

Y KBR en h

e lecteur:....., ou:.....

e de naissance (par ex. : 20192019), ou:.....

la deuxième notification

Catalogue Boques